

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Biblioteca Centrală
Regională
Igor I. Ștefan-Deva

In pag. 6-7

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

Mecanismele universului biologie

Organismele măsoară timpul
de conf. univ. V. Săhleanu

„Plugurile vii“

de dr. S. H. Văleanu

Vechiul Galați cedează repede pasul în fața masivelor și luminoaselor construcții noi.
(Vezi reportajul din pag. 3-a)

IN ACEST NUMĂR:

Pasărea Phoenix de pe malul Dunării

de Ion Clejan

„Omul mijlociu“ și omul pur și simplu

de Victor Birlădeanu

★ **FILMUL** ★

ANUL XX

32

(1012)

7 august 1964

12 pagini, 1 leu

memento

„scala”

și

„bolșoi”

Viața muzicală a Moscovei va fi dominată toamna aceasta de două evenimente care au și început să pasioneze opinia publică sovietică. Artiștii de la „Bolșoi Teatr” se vor produce pe prima scenă italiană de operă iar publicul moscovit va face cunoștință cu ansamblul celebrului teatru de operă italian „Scala” din Milano.

„Bolșoi Teatr” va pleca în Italia cu cinci din cele mai bune opere din repertoriul original: „Boris Godunov”, „Cneazul Igor”, „Sadko”, „Dama de pică” și „Război și pace”. Colectivul „Bolșoi”-ului se pregătește cu înfrigurare pentru acest turneu deoarece va trebui să se producă în fața unui public extrem de competent și în patria de baștină a operei. Colectivul care se va deplasa în Italia va număra patru sute de membri — soliști, balerini, coriști, figuranți, orchestră și personal tehnic. La spectacolele „Bolșoi”-ului își vor da concursul cîntăreți celebri ca I. Petrov, A. Ognivțev, I. Arhipova, M. Kiselev, L. Avdeev, G. Vișnevskaja și mulți alții. „Scala” va pune la dispoziția artiștilor moscoviți corul său de copii, (care acum învață de zor partiturile în limbă rusă), fanfara și figurația suplimentară.

Conducerea artistică a „Bolșoi”-ului va fi alcătuită din dirijorul E. Svetlanov, conducătorul corului A. Ribkov, decoratorul V. Rîndin, regizorii I. Tumanov și B. Pokrovski. În atelierul teatrului se desfășoară o activitate intensă pentru pregătirea decorurilor potrivite cu dimensiunile scenei din Milano.

Turneul „Bolșoi”-ului în Italia va începe la 27 octombrie. Artiștii de la „Scala” vor sosi la Moscova mult înainte. Ei vor începe să se producă pe scenele „Bolșoi”-ului și Teatrului din Kremlin de la 5 septembrie, așa încît stagiunea muzicală moscovită va fi inaugurată de opera italiană.

Colectivul italian care va face deplasarea la Moscova va număra și el patru sute de persoane. Repertoriul „Scalei” a fost alcătuit în așa fel încît să dea publicului moscovit o imagine cât mai reprezentativă despre opera italiană. Artiștii italieni se vor prezenta cu „Bărbierul din Sevilla” de Rossini, „Lucia di Lamermoor” de Donizetti, „Trubadurul” de Verdi, „Boema” și „Turandot” de Puccini.

Nu e poate lipsit de interes să reamintim cu acest prilej că între „Bolșoi Teatr” și „Scala” din Milano există și relații de altă natură. Cele două colective fac schimburi de elevi pentru școlile lor pregătitoare. Sub conducerea unor pedagogi cunoscuți în lumea întregă, la „Bolșoi” se pregătesc viitori balerini italieni iar la „Scala” viitori cîntăreți sovietici.

m. v.

traseu
olimpic
aerian

Pentru a călători din Europa spre Japonia existau pînă acum două itinerarii tradiționale: un traseu sudic, prin Orientul apropiat și India și un traseu nordic peste Polul Nord și Alaska. Drumul cel mai scurt trece, însă, deasupra Uniunii Sovietice, unde există și cele mai propice condiții de zbor.

Avînd în vedere tocmai aceste considerente, U.R.S.S. a hotărît să deschidă acest drum pentru valul de călători ce vor pleca la toamnă spre Tokio, la Jocurile Olimpice. Inaugurarea noii linii a și avut loc zilele trecute, mai exact la 25 iulie. În ziua aceea două avioane „Tu-114”, venind din Paris au debarcat pe aeroportul Șeremetievo de lângă Moscova, 250 de turiști francezi care călătoreau spre Tokio. De la Moscova turiștii au luat numaidecît alte avioane spre Habarovsk iar de-acolo au plecat cu trenul spre Nahodka, unde-i aștepta vasul „Urișki”. După o scurtă traversare a Mării Japoniei vasul i-a debarcat la Yokohama. În total călătoria a durat trei zile.

Turiștii francezi vor urma același traseu și la înapoiere, cu deosebirea că se vor opri două zile la Moscova spre a face cunoștință cu capitala sovietică.

La felul acesta, folosind noul „traseu olim-

pic” turiștii occidentali vor avea și posibilitatea de a cunoaște un crîmpei din viața Uniunii Sovietice.

s. p.

O. Tesler

parisul
din
ural

Pentru a preîntîmpina nedumerirea cititorilor care știu că de cînd a apărut pe lume Parisul este legat de Sena, vom spune de la început: n-am greșit. Rîndurile de față își propun să prezinte chiar un Paris, un modest tîz de pe alt meridian al orașului-lumină, care își are locul de baștină în stepele Uralului.

Explicația acestui nume neobișnuit în toponimia rusească este de ordin sentimental. Începînd să se stabilească în părțile Uralului la mijlocul secolului trecut, cazacii orenburghezi au vrut să imortalizeze amintirea luptelor glorioase pe care le-au purtat în cariera lor războinică. Așa au apărut în stepele Celeabinskului, în afară de Paris, un Port-Arthur, o Varana, un Borodino, niște Balcani.

Parisul din Ural este doar un sat cu câteva străzi drepte și largi, cu căsuțe mărunte și curate. Sub acoperișurile lui trăiesc și muncesc 2670 de oameni. Muncesc ogoarele întinse ale sovhozului „As-tafievski” din care fac parte împreună cu locuitorii a încă cinci sate.

Hărnicia oamenilor, perseverența lor și-au spus cuvîntul: sovhozul se numără printre cele mai bune în regiunea foarte întinsă a Uralului superior și deține steagul de frunță pentru cantitatea de carne și lapte predată statului.

„Parizienilor” le place cartea. Pasiunea aceasta se ogîndește de altfel foarte bine și în nivelul lor de pregătire. Toți mecanizatorii și mulgătoarele au școlă medie, treizeci de tineri urmează cursurile filiale locale a școlii tehnice de mecanizare, douăzeci de băieți și fete au fost trimiși de sovhoz la diferite institute de învățămînt superior.

i. s.

de ce
au pierit
dinosaurii?

S-au scurs de atunci 70.000.000 de ani. La hotarul dintre mezozoic și neozoic, dinosaurii au pierit brusc de pe fața planetei. Disparația lor constituie și azi o enigmă,

care ridică multe semne de întrebare în fața savanților paleontologi.

Să fi pierit oare uriașele reptile în urma puternicelor cutremure și a erupțiilor vulcanice care au dat naștere sistemelor muntoase? Totuși, chiar asemenea cataclisme nu puteau face să dispară așa, dintr-odată și pe toate continentele, o întreagă specie de animale care, mai tîrziu, a fost înlocuită de mamifere. Nici schimbările de climă nu pot constitui o cauză, deoarece la sfîrșitul cretaceului și începutul terțiarului nu s-a înregistrat nici o scădere de temperatură, iar marile mamifere capabile să lupte împotriva reptilelor și-au făcut apariția cu milioane de ani mai tîrziu.

Studiind structura Universului și formarea Pămîntului, inginerul sovietic V. Bogoslovski a emis o interesantă ipoteză, potrivit căreia sistemul solar, în mișcarea sa pe orbită în jurul centrului galaxiei noastre traversează, în unele zone, așa numitele „brațe spirale”, niște valuri de particule cu energii înalte, emise de nucleul galaxiei.

În asemenea împrejurări iau naștere o accelerare a vitezei de rotație a Pămîntului, o creștere a radioactivității, intensificarea proceselor orogene și enorme răbufniri de cenușe radioactivă. Ultima întâlnire de acest fel ar fi avut loc, afirmă inginerul sovietic, în urmă cu aproximativ 70.000.000 de ani!

Așadar, dinosaurii ar fi fost distruși în masă de efectele nocive ale radioactivității, ipoteză susținută și de faptul că rămășițele lor fosile, descoperite în straturile depuse la hotarul dintre cretaceu și terțiar, prezintă o radioactivitate extrem de ridicată. Violenta irradiație cosmică și enormele irumperi de roci vulcanice radioactive, care au contaminat solul și apele oceanelor, au contribuit și la degerarea pușinelor reptile care au supraviețuit catastrofei.

Dar mamiferele? Cum de au putut rezista? Mult mai mici, viețuind în vizuini, ele au fost ferite de iradiații, s-au dezvoltat și au pus stăpînire pe Pămînt. Cele de mai sus nu reprezintă, desigur, decît o ipoteză. Extinderea cercetărilor va confirma sau nu valabilitatea ei.

a. b.

pîitici
și
uriași

La 3 august s-a deschis la Moscova al VII-lea Congres internațional de antropologie și etnografie, la care iau parte peste 2000 de delegați veniți din 56 de țări.

În cele aproximativ o mie de comunicări ce s-au ținut este puțin probabil că s-au menționat datele de mai jos, cunoscute de mult de specialiști. Pentru noi, profanii, ele sînt, însă, noi și interesante:

— Terra numără în total 1500 de popoare. Dintre ele, patru cuprind peste o sută de milioane oameni (chinezii, rușii, indienii și locuitorii S.U.A.), iar 682 au sub un milion.

— Din cele 140.000 de spețe animale cîte cunoaște pămîntul, omul a domesticit numai 47. Un detaliu: în ultimii 2000 de ani, nu a mai fost domesticită nici o speță.

— La începutul neoliticului, (deci acum 10—15.000 de ani), globul număra tot atîția locuitori cîți are actualmente Moscova. La începutul erei noastre erau 300 de milioane, în 1959 — 2.938.000.000, iar în 1975 numărul lor va ajunge probabil la 3.828.000.000.

— În Europa există cu 37 de milioane de femei mai mult decît bărbați. În Asia, în schimb, numărul bărbaților depășește cu 48 de milioane pe cel al femeilor. În general, în lume, se nasc ceva mai mulți băieți decît fete (raportul e de 105 la 100).

— Cei mai scunzi oameni sînt pigmeii din Africa centrală. Aci bărbații adulți ating o înălțime medie de 1,41 m. Cei mai înalți se află tot în Africa, la sud-est de lacul Ciad și în sudul Sudanului, unde talia medie e de 1,82 m.

— Recordul de înălțime a fost atins de un austriac, care măsura 2,78 m și de o femeie din Germania (2,55 m). Recordul de „piticie” aparține unui bărbat descris de Berlovski (0,78 m) și unei femei, care la 20 de ani avea 0,56 m.

— Omul, apărut acum circa un milion de ani, a atins actualul nivel de dezvoltare biologică în urmă cu 40.000—50.000 de ani.

g. n.

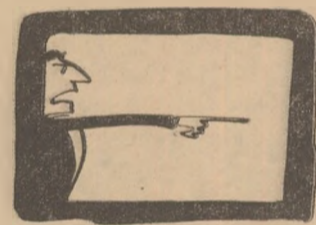
2 miliarde

de

spectatori

În cursul primului semestru al anului 1964, s-au inaugurat în Uniunea Sovietică trei mii de noi cinematografe stabile sau ambulante. În aceeași perioadă de timp, numărul spectatorilor s-a ridicat la 2 miliarde, cu 154 de mi-

I. Filionovski

La cinematograful

lioane mai mult decît în primul semestru al lui 1963.

Aceste date au fost comunicate presei cu prilejul primului festival al filmului sovietic, care a început la Leningrad la 31 iulie și va dura pînă la 8 august. Asemenea festivaluri la care participă toate studiourile din U.R.S.S. se vor repeta la ficcare doi ani.

În 1963 au fost turnate în Uniunea Sovietică 135 de lung-metraje, dintre care 102 artistice, iar restul documentare. În 1964 se vor produce 107 iar în 1965 — 117 filme artistice de lung metraj, accentul punîndu-se nu pe sporirea numărului, ci pe îmbunătățirea calității lor.

O problemă care stă în fața cinematografului sovietic este cea a utilizării pe scară tot mai mare a aparatului pentru filme paneramice de 76 mm.

Se anticipează că, pînă în 1970, numărul spectatorilor de film se va ridica la 5.100.000.000 anual.

z. v.

Abonați-vă
la

„VEAC NOU”

Prețul abonamentelor:

pe 12 luni 40 lei,
pe 6 luni 20 lei,
pe 3 luni 10 lei.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

23
AUGUST
XX

Galațiul la a doua geneză

Pasărea Phoenix de pe malul Dunării

Pare încăperea unui stat major. Harta ocupă un perete întreg, o hartă în care sînt cuprinse, prin suprapunere, două reprezentări ale Galațiului. În linii înguste, întortocheate, în tentă cafenie, sînt străzile care au fost

și cele care curînd nu vor mai fi. Linii drepte, reprezentînd largi magistrale, linii ferme, trasează a doua hartă, suprapusă, a Galațiului de azi și de mîine.

S-a început cu reconstruirea centrului.

Dumitru Constantinescu, șeful secției de arhitectură și sistematizare a orașului, delimitează o zonă de pe hartă: dreptunghiuri și pătrate, aliniate pînă-n panglica ce definește Dunărea. Cîțiva centimetri pătrați. Vechea hartă, care ar fi reprezentat centrul de altădată, lipsește. În centru, reconstrucția a început după ce au fost curățate mormanele de ruine, imensele rîni roșii de cărămidă, grinzile fumegînde. În 1944 cotropitorii fasciști în retragere dinamitaseră și incendiaseră centrul orașului de pe Dunăre, distrugînd aproape 6 000 de clădiri. Fuseseră date pradă flăcărilor sau aruncate în aer case, instalații portuare, întreprinderi.

Centrul nu a fost de fapt „reconstruit”, ci ridicat într-o a doua geneză la proporțiile pe care orașul le va căpăta în anii ce vin. Blocurile cu patru și cu șapte etaje (peste 1 500 de apartamente) încadrează marea piață înflorată, prin mijlocul căreia magistrala principală a orașului coboară înspre esplanada deschisă la Dunăre.

Să suprapunem centimetri de hartă peste imaginea reală a impunătorului complex arhitectonic al noului centru, realizat în stilul și la dimensiunile unei adevărate metropole a industriei și culturii socialiste. Clădiri zvelte în fațade de travertin, hectare de vitrine și șiraguri scînteietoare de lumini.

Planul nașterii noului oraș a devenit de o asemenea amploare, încît Galațiul va avea un alt centru, celălalt rămîind ca parte a unui raion. Sînt astăzi aproape 100 000 de gălățeni. Peste 10 ani vor fi mai bine de 200 000 — oțelarii viitorului centru siderurgic, constructorii șantierelor navale lărgite, mii de alți oameni ai muncii.

Fluviul privit de sus

Pornim de la esplanada ce coboară, pe zecile de trepte ale unei scări monumentale, spre Dunăre. În sus, spre vîrsare, portul și șantierul naval. În amonte fluviului, o șosea va lega în curînd portul cu cartierul Țiglina, însoțind pe o largă panglică de asfalt drumul de ape al Dunării. Malul în dreptul Țiglinei, încă ripos, aplecat amenințător peste fluviu, va fi tăiat în treptele a trei terase. Sus, noul monument ridicat peste Danubiu: cartierul Țiglina. Un nume care, cu ani în urmă, evoca doar un cîmp cu bălării, rîpe, băltoace noroioase, cîteva cocioabe. Sînt „două” Țigline acum: în cea de Sud, blocuri cu un total de 5 184 de apartamente, un nou stadion, parc pe zeci de hectare, cinematoscop (cu 800 de locuri), un mare complex comercial, școli medii și elementare. Este un întreg oraș această Țiglina, în cea de Nord, macaralele înălțînd noi blocuri.

Și un „fapt divers”: pe locurile blocurilor de azi, aici se afla, răzleață, o școală. Clădire veche, cu acoperiș țuguiaț, o clădire greoaie și mohorîtă. S-o dărîme pur și simplu nu le venea la îndemînă constructorilor, fiindcă vechiul local mai era încă traicnic; s-o lase însemna păstrarea, în mijlocul a sute de blocuri și de localuri moderne de școli, a unei clădiri ce distona cu stilul arhitectonic al noului cartier. S-a recurs la o soluție „sui generis”: școala veche a fost... făcută cadou colectivităților din comuna Liești. Ei au venit cu mașinile, au desfăcut-o bucată cu bucată, cu grijă, gospodărește și au mutat-o la ei în sat, făcîndu-și din materialele recuperate cămin cultural.

În viitorul apropiat, în Galați se vor construi blocuri totalizînd zeci de mii de apartamente. O magistrală va uni noul centru, în linie dreaptă cu Combinatul siderurgic din marginea de vest a orașului. Trei „centuri verzi” vor înconjura în briuri de grădini orașul: una, un parc alungit va tăia orașul în două; alta va constitui o perdea vegetală de protecție, spre vest, între marile furnale ale Combinatului și oraș; cea de a treia, spre est, face parte din Complexul stațiunii Brateș. Da, locul din partea de răsărit a orașului, unde se afla cu secole în urmă cherhanaua domnitorului moldovean Petru Rareș, va fi stațiunea balneară a Galațiului: plaje, terenuri de sport, cluburi nautice, ștranduri.

A treia „cetate de foc”

Lîngă apele Dunării, încununînd cu o diademă de metal strălucitor drumul străbătut de fluviu, se profilează construcțiile celui de al treilea centru siderurgic al patriei,

mai mare și mai modern decît „vechile” cetăți de foc ale Hunedoarei și Reșiței. Atunci cînd șantierul siderurgic de azi se afla încă în proiecte, cînd se conturau numai planurile viitoarelor construcții, tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej spunea: „Centrul siderurgic de la Galați — obiectiv principal pe viitorii 10 ani ai Programului de perspectivă — va avea un rol de cea mai mare importanță în dezvoltarea tuturor ramurilor economiei la nivelul cerut de sarcinile desăvîrșirii construcției socialiste”.

Combinatul siderurgic de mîine este astăzi un vast șantier. Un dreptunghi cu două laturi de cîte 5 kilometri și două de cîte 2,5 kilometri încadrează spațiul în care va fi cuprins marele complex. Numai realizarea proiectelor pentru diferitele construcții componente ale Combinatului necesită nu mai puțin de un milion de desene tehnice. Șantierul aduce însă, mai viu și mai concret, cifrele realității lor palpabile: ore-muncă, tone de pămînt excavat, beton turnat, schelărie metalică instalată... Totul pe mari întinderi, prezentînd ca în straturi geologice, viața de mîine a combinatului siderurgic. Sînt zeci de kilometri de conducte subterane pentru gaz metan, abur supraîncălzit, cabluri electrice, canale de aprovizionare cu apă și de evacuare. Pe verticala șantierului au apărut multe din obiectivele combinatului de mîine. Șoselele asfaltate care străbat șantierul, căile ferate care-l împinsec într-o plasă de oțel (peste 300 de km va avea rețeaua feroviară interioară care va asigura transportul în combinat), trans-

tribuție de 4 000 000 tone de oțel în ansamblul industriei noastre socialiste. În mai puțin de 14 zile ale anului 1970, siderurgia romîncă va realiza o cantitate egală cu producția întregului an 1938.

Gamă largă de produse

Dar Galați nu înseamnă numai viitorul combinat siderurgic. Șantierul naval de altădată, profilat pe reparații și construcții de tonaj mic, produc astăzi cargouri de 4 500 de tone. Tehnica modernă — sudură automată, trasaș optic, înaltă mecanizare — este la îndemîna constructorilor navali gălățeni. Primele cargouri produse la Galați au și străbătut pînă acum multe mări și oceane. Perspectivele viitorului șantier naval lărgit prind contururi în planșele proiectanților, care pregătesc ridicarea de noi hale, o dată cu intrarea pe cale de lansare a noilor cargouri de tonaj sporit.

Să facem cunoștință cu doi dintre entuziaștii Șantierului naval Galați: tehnicianul Mircea Roibu și inginerul Paul Iordănescu. Luni întregi cei doi constructori de nave au făcut experiențe pentru a stabili aliajul optim, de culoarea aurului strălucitor și cu proprietăți mecanice speciale, din care se face masiva elice a cargourilor. La oțeluri, pentru defectoscopie se utilizează în practica obișnuită razele Roentgen. Ca urmare însă a structurii cristaline deosebite a aliajului din care-i confecționată elicea (în linii mari, un aliaj de tipul alamei), razele nu dădeau rezultate. Constructorii navei au cerut sprijinul oamenilor de știință din Institutul Politehnic Galați. Împreună a fost elaborată metoda defectoscopiei cu izotopi radioactivi de cobalt 20, ceea ce permite depistarea oricărei eventuale fisuri în masa metalică a elicei.

Fostul „oraș negustoresc” este azi un organism complex, a cărui industrie realizează sute de produse: utilaj industrial și milioane de metri de țesături, conserve și mobilă, paste făinoase și laminate. Este vorba, și aici, de consecvența politicii partidului nostru în direcția industrializării țării, de repartizarea rațională a forțelor de producție în vederea ridicării continue a tuturor regiunilor și orașelor patriei noastre socialiste.

Centru al culturii și științei

„În 1927, la Galați, a concertat George Enescu. În sală se aflau șapte persoane”. (Din presa vremii). Între două „lovituri” puse la cale în cafenelele portului, negustorii și armatorii se distrau: chefurii întinse peste nopți și zile în sunetele unui taraf de lăutari... Așa se făcea „muzică” în orașul acultural, pe care cu durere un poet avea să-l asemuiască Sodomei. Un afiș lipit pe garduri anunța că plic-tiseala cîtorva doamne provinciale își găsise o scurtă ieșire: „Balul Societății Asistența — Veniți să petreceți, să dansați și să ajutați pe cei ce suferă”. Așa se făcea „cultură”...

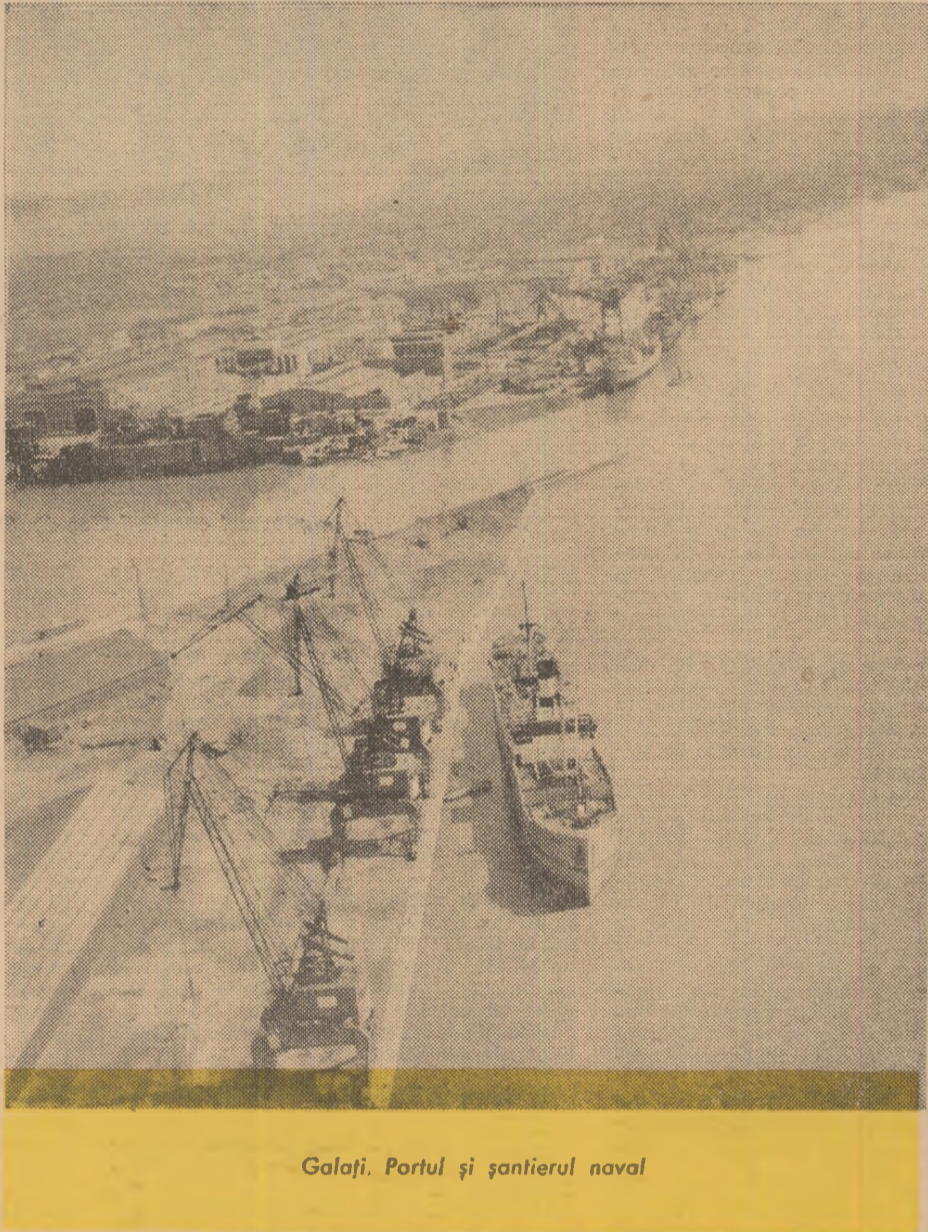
...Cîteva mii de tineri pornesc dimineața spre sălile de cursuri. În Galațiul unde muncitorul din port „punca degetul” pe locul unde trebuia să semneze de primire pentru plată la sfîrșitul unei săptămîni de trudă la încărcarea navelor cu spinarea, au fost create două institute de învățămînt superior: Institutul politehnic și Institutul pedagogic. Mulți dintre cei care lansează cargouri de pe calele șantierului naval sînt pregătiți aici, în sălile și laboratoarele Institutului, în profesia de constructori navali sau de mașini. Este întrucîtva simbolic faptul că chiar prorectorul Institutului, Alexandru Costică, de aici, din șantierul naval (era lăcătuș), a urcat treptele universitare. Ca el, zeci și sute dintre studenții și cadrele universitare ale Institutului au venit din porturile ce se întind pe Dunăre, de la Turnu Severin și pînă la Tulcea pentru a deveni specialiștii industriei navale romînești.

Galațiul este așezat la răscrucea drumurilor multora dintre bogățiile pe care oamenii le scot din pămînt și din apă: strugurii și rodul livezilor din Vrancea, grînele din întinsul Bărăgan și peștii lacurilor, Dunării și mării. Nici că se putea, așadar, loc mai potrivit decît Galațiul pentru crearea, în cadrul aceleiași Institut politehnic, a unei facultăți de tehnologie a produselor alimentare și de tehnică a pescuitului. Morărița cea frumoasă din folclorul nostru vine de la Galați acum, în „versiunea” sa modernă, cu diplomă de inginer în... morărit și panificație. De aici ies specialiștii industriei de conserve și de lactate, „degustătorii” cu studii superioare ai vinurilor, „inginerii-pescari”, cadrele de tehnicieni cu înaltă calificare în numeroase alte domenii.

Peste 100 000 de volume, 60 de laboratoare și ateliere stau la dispoziția studenților care completează continuu cu cadre industria în continuă dezvoltare a regiunii Galați și a altor regiuni ale țării. Iar din cele patru facultăți ale Institutului pedagogic (filologie, matematici, științe naturale și agricole, fizică-chimie), ies în fiecare an noi promoții de cadre didactice pentru școlile de aici, din oraș ca și din întreaga regiune. Celor 2 200 de tineri și tinere li s-au asigurat cantine și cămine moderne. Într-o singură săptămînă, numărul gălățenilor care frecventează spectacolele teatrale, muzicale și cinematografice din oraș se ridică la 150 000. Un teatru dramatic, o orchestră simfonică, un teatru muzical, un teatru de marionete, 98 de formații artistice de amatori — acestea sînt realitățile culturale ale Galațiului.

...Oamenii privesc acum viața de la înălțimea celor două decenii care au ridicat din treaptă în treaptă bunăstarea, demnitatea și fericirea muncii libere la rangul de prezență cotidiană.

Ion Clejan

Galați. Portul și șantierul naval

portă oameni și materiale care converg îndeosebi spre un loc: laminorul de tablă grosă. Pe o lungime de 850 de metri s-au aliniat cea mai mare parte a pilonilor de oțel care vor susține hala laminorului. Activitatea trepidantă din acest loc al șantierului precede parcă vîietul uniform al agregatelor viitorului laminor, ale cărui linii automate vor realiza mai multă tablă decît întreaga producție de azi a țării.

Modalitățile tehnicii moderne sînt folosite aici de constructorii cu o bogată experiență de muncă, de oameni care, în cei 20 de ani care au trecut de la eliberarea patriei, au fost prezenți pe multe din șantiere. Iată biografia succintă a unuia dintre ei, care reflectă drumul nenumăraților constructori gălățeni: comunistul Ion Gheorghe, fierar betonist. În 1948, lucra la ridicarea blocurilor din Ferentari; un an mai tîrziu — pe șantierul Stadionului Republicii; anul 1950 îl găsea la construcția fabricii de ciment din Turda; cîțiva ani a lucrat la complexul petrochimic Onești-Borzești; apoi din nou la construcțiile de locuințe din București, după care a trecut pe șantierul noului laminor de la Hunedoara. Acum, Ion Gheorghe lucrează la noul combinat siderurgic din Galați.

În imaginea de azi a șantierului, Galații își conturează silueta de mîine a unui mare oraș industrial: el va aduce în 1970 (anul intrării în funcțiune a combinatului) o con-

PROCESUL DE LA NÜRNBERG

(Urmare din numărul trecut)

Urmărind din afară evoluția carierei lui Schacht, se putea presupune că deasupra capului său cerul era absolut senin. Cu toate acestea, încă din primăvara anului 1937 pe acest cer începuseră să se adune câțiva norișori, invizibili deocamdată pentru nevizitați. La 16 noiembrie 1937, Hitler l-a „eliberat” pe Schacht din posturile de ministru al economiei și de imputernicit general în problemele economiei de război.

Ce se întâmplase? Schacht s-a grăbit să declare în fața Tribunalului de la Nürnberg că demiterea lui s-ar fi datorat contradicțiilor de principiu tot mai pronunțate dintre el și Hitler. După afirmațiile sale, Hitler l-ar fi învinuit că politica sa economică era prea conservatoare pentru un program ferm de reînarmare, în timp ce Schacht s-ar fi pronunțat în favoarea unei încetiniri a cursului înarmării. Conflictul s-ar fi ascuțit pe zi ce trecea, Hitler învinuindu-l tot mai brutal pe Schacht că torpilează planurile nazistilor. Ca urmare Schacht și-ar fi dat demisia.

Dar același Schacht a confirmat el însuși prin faptul depozițiilor făcute la proces în cel indiscutabil: demisia lui din posturile de ministru al economiei și de imputernicit general în problemele economiei de război nu a însemnat o ruptură cu Hitler, nu a reflectat nici un fel de divergențe de principiu dintre el și Hitler în ce privește planurile de dezlănțuire a unor războaie agresive. Explicația e mult mai simplă: antipatia dintre Schacht și Göring era atât de puternică încât ei nu puteau conlucra în cadrul aceluiasi organism, știut fiind că Göring avea și velleități de conducător economic. În timpul interogatoriului, Schacht a dat friu liber urei sale față de Göring: „Nu-l pot socoti pe Göring decât un individ amoral și criminal... Cucerirea puterii politice n-a însemnat pentru el decât un mijloc de înăvrire personală. Succesele celorlalți îl făceau invidios la culme. Lăcomia sa nu avea margini. Patima lui pentru obiectele prețioase, pentru aur și pentru podoabe era inimaginabilă. Era prieten cu cineva doar atâta vreme cât omul respectiv îi putea fi de folos și chiar această prietenie era formală”.

Talgerul cu două fețe

Boxa lui Schacht urmărea cu atenție încercările acuzatorilor să reziste presiunii dovezilor prezentate împotriva lui. Vecinii lui din boxă, nu se puteau nici pe departe

Sergentul John Woods pregătește ștreangul pentru criminalii de război

lăuda cu asemenea episoade în biografia lor: demisia din postul de ministru, un scandal fățiș cu Göring.

Fiecare din ei invidia în adinecul sufletului pe această „bestie șireată”, care știuse să-l servească pe Hitler păstrind anumite contrașanse pentru eventualitatea prăbușirii celui de-al III-lea Reich.

Începând din 1933, Germania hitleristă se înarma febril. Uzinele de armament lucrau cu toată capacitatea, prefuturind se construiau aerodromuri. Fusese adoptat un ritm de înarmare care în cinci ani pregătise țara în vederea unui mare război agresiv. În perioada aceea aventurismul politic al lui Hitler se bizaia în mare măsură pe aventurismul schiactic al lui Schacht. Dar între Hitler și Schacht exista o deosebire și anume că, în timp ce Hitler, după ce mușcase din nadă, încetase să mai vadă pericolul catastrofei, Schacht constata că neliniște înrăutățirea evidentă a situației financiare a Germaniei.

La 7 ianuarie 1939, Schacht i-a prezentat lui Hitler un memorandum în care și expunea temerile în legătură cu inflația ce se apropia vertiginos. El propunea, totodată, o serie de măsuri menite să limiteze drepturile celorlalți organe de stat în ce privește cheltuirea de fonduri, cerind instituirea unui sever control financiar din partea Băncii Reichului asupra tuturor cheltuielilor.

După o discuție furtunoasă cu Hitler, Schacht și-a prezentat demisia din funcția de președinte al Băncii Reichului.

Adevăratele cauze ale demisiei lui Schacht reies și din depozițiile fostului ministru de Finanțe, von Krossig. „L-am întrebat pe Schacht dacă să mai finanțez sau nu Reichul, până la sfârșitul anului, cu o sută sau două de milioane de mărci. Era un procedeu obișnuit practicat de mulți ani. De data aceea, însă, Schacht a refuzat afirmând că el nu vrea să mai acorde nici un ban, pentru ca Hitler să vadă limpede că dăduse faliment”. Procurorul l-a întrebat pe von Krossig dacă Schacht îi vorbise vreodată de intenția lui de a demisiona, deoarece își dăduse seama că programul de înarmare însemna pregătirea de război și nu de apărare. Krossig a răspuns: „Niciodată nu mi-a vorbit despre acest lucru”.

Era limpede, deci, că nici demisia din funcția de președinte al Băncii nu fusese determinată de vreo atitudine opoziționistă față de politica agresivă a lui Hitler. Mai mult, Schacht a rămas în guvern ca ministru fără portofoliu.

...1940. Wehrmachtul a trecut la acțiune. Prin acțiuni fulgerătoare forțele armate germane au ocupat Norvegia, Danemarca, Belgia și Olanda. În câteva săptămâni, la picioarele învingătorilor s-a aflat și Franța. Schacht se plimba țanțoș pe culoarele Cancelariei Reichului. Și pe bună dreptate, căci la aceste succese fulgerătoare contribuise și el din plin. Jubila că Franța fusese învinsă și toți îi vedeau bucuria.

În perioada aceea victorioasă pentru Hitler, Schacht dorea să apară în ochii fűhrerului la fel de devotat ca în memorabilele zile din februarie 1933. Era dispus să uite de cearta cu Göring căci „războiul e război — spunea el — și în aceste clipe trebuie să ne unim eforturile”. Prin intermediul lui Göring, Schacht i-a oferit lui Hitler serviciile pentru a duce tratative cu S.U.A. în vederea încetării ajutorului acordat englezilor.

...Vara lui 1941. Aproape întreaga Europă, în afară de Uniunea Sovietică, fusese copleșită de fasciști. După dezlănțuirea războiului împotriva U.R.S.S., Schacht și-a pus toată experiența lui economică în slujba politiciii de jaf a ocupanților. La 17 octom-

brie 1941, el i-a adresat lui Walter Funk — ministru al economiei și noul președinte al Băncii Reichului — o scrisoare în care și-a expus „ideile” în legătură cu formele cele mai eficiente de exploatare a teritoriilor ocupate.

Dar în adinecul sufletului Schacht nu împărțea entuziasmul statului major hitlerist cu privire la primele succese dobândite de armata germană pe teritoriul sovietic. Aceste succese nu l-au amețit, el fiind deajuns de lucid ca să-și dea seama că era puțin probabil ca pe pământurile Rusiei să se repete campania din Franța. În același timp Schacht a înțeles mai bine

seama de serviciile pe care i le adusesse consilierul său economic, i-a cruțat viața.

...La 1 octombrie 1946, Tribunalul Militar Internațional a pronunțat verdictul. Schacht, Pappen și Fritsche au fost achitați. Lordul Lawrence, președintele Tribunalului, a dat dispoziție comandantului închisorii să-i elibereze imediat.

Înainte de a se da sentința și împotriva celorlalți acuzați, s-a făcut o pauză. Von Pappen nu-și ascundea bucuria și uimirea: „E adevărat că în adinecul sufletului mai păstrăm un licăr de speranță, dar nu mă așteptam la un asemenea sfârșit”. Apoi a făcut un gest de efect: a scos din

La procesul complotiștilor din 20 iulie 1944

decît colegii lui din guvern primejdia pe care o prezenta pentru Germania hitleristă crearea coaliției dintre U.R.S.S., S.U.A. și Anglia.

Sfârșitul anului 1941 a avut darul să accentueze și mai mult pesimismul lui Schacht. Armata sovietică alungase inamicul la sute de kilometri de Moscova. Dar cel mai mult l-au tulburat drapele îndoliate arborate pe străzile Berlinului în iarna lui 1943, după bătălia de pe Volga. Atunci Schacht s-a convins definitiv că „opera” căreia îi consacrase atâtea eforturi, cauza lui Hitler și a cliii lui era pierdută.

Chiar în zilele bătăliei de pe Volga, Schacht și-a spus că era timpul să-și schimbe orientarea. Nu mai putea merge alături de Hitler, ci împotriva lui. Și ministrul german fără portofoliu a hotărât să părăsească corabia care începuse să trozească din incheieturi și a luat legătură cu cercurile de opoziție.

Un complot dubios

...La Nürnberg a fost interogată martorul Gisevius, funcționar de vază al poliției germane.

Cu ajutorul depozițiilor lui, Schacht dorea să demonstreze că el fusese „una dintre figurile hotărâtoare ale complotului” de la 20 iulie 1944 împotriva lui Hitler.

Însă Gisevius n-a vorbit chiar așa cum ar fi dorit Schacht. La un moment dat el a arătat că generalul Halder, unul dintre complotiști, se întâlnise încă înainte de izbucnirea războiului cu Schacht, încercând să-i cunoască starea de spirit. Dar, referindu-se la perioada antebelică, martorul și-a exprimat îndoielile pe care le avusese în privința lui Schacht: „Vreau să subliniez că Schacht a dat mult de gândit, nu numai mie ci și prietenilor mei. Pentru noi el a fost tot timpul o enigmă”.

Abia mult mai târziu Schacht s-a alăturat complotiștilor. Dar chiar și atunci expertul finanțelor a acționat în așa fel încît în momentul cînd atentatul n-a izbucnit și complotiștii au fost arestați, el s-a putut ușor desolidariza de ei. După ce i-a însoțit, fără nici o strîngere de inimă, pe ghinionistii putchiști pînă la eșafodul lui Himmler, Schacht a rămas pînă la sfârșitul războiului internat într-un lagăr. Gestapo-ul n-a izbutit să zăbovescă vreodată asupra carei să participe la complot, iar Hitler, ținînd

buzunar o portocală pe care o păstrase de la dejun și l-a rugat pe doctorul Gilbert să i-o dea lui Neugath. Lordul lui, Fritsche i-a oferit portocala sa lui Schirach. Dar Schacht nu le-a urmat exemplul: și-a mîncat singur portocala.

În memoriile sale, Hans Fritsche descrie desfășurarea ulterioară a evenimentelor. În momentul cînd el, Schacht și Pappen se pregăteau să părăsească închisoarea, a sosit avocatul Dicks și i-a înștiințat că temnița era înconjurată de polițiști germani care intenționau să-i aresteze. Fuseseră achitați de Tribunalul Internațional și poliția americană era dispusă să-i elibereze, dar vina față de propriul lor popor trebuia s-o stabilească justiția germană... „Am fost sfătuit să nu părăsesc clădirea și să așteptăm desfășurarea ulterioară a evenimentelor — scrie Fritsche. Colonelul Andrews ne-a propus să rămînem în clădire, dar ne-a cerut să semnăm o hîrtie în care să arătăm că o facem de bună voie”.

Fritsche relatează că a doua zi seara, cîteva autocamioane au intrat în curtea închisorii. Criminalii de război care fuseseră achitați s-au urcat în ele și mașinile au ieșit, sub ocrotirea întinericului, din curtea închisorii, îndreptîndu-se cu mare viteză fiecare în altă direcție. Cu toate acestea, nu a trecut mult și Schacht a fost prins și arestat. Ulterior el a trecut prin multe situații neplăcute. Arestat de poliția germană, a fost judecat de un tribunal german și condamnat la 8 ani închisoare „pentru faptul că a participat la crearea și la activitatea statului național-socialist, activitate care a pricinuit nenorociri multor milioane de oameni din Germania și din întreaga lume”. Dar foarte repede sentința a fost revizuită și pedepsa redusă. Și curînd după aceea Schacht a fost declarat nevinovat și eliberat.

Un timp Schacht a condus și o mare bancă din Düsseldorf, „Schacht et Comp”, pe care a înființat-o după eliberarea din închisoare. În aprilie 1963, agenția „France Presse” anunța din Düsseldorf că doctorul Hjalmar Horatio Grilly Schacht, fost ministru al economiei și fost președinte al Băncii Reichului, s-a retras din viața de afaceri la vîrsta de 86 de ani. Conducerea băncii a fost preluată de unul din asociați.

A. Poltorak

(Va urma)

GHEORGHI GULIA

UN ZBOR NOROCOS

I.

Vreame-i bună. Dacă nu ne joacă vreo festă, o să ajungem la timp la Moscova. Dacă nu ne joacă vreo festă... Sub noi — un strat gros de nori. Dar cu fiecare kilometru, stratul de nori se subțiază. Iar Irkutsk-ul anunță chiar soare... Ce se aude cu legătura de control?...

— Aveți legătura de control cu Irkutsk-ul, mă anunță radistul.

— Mulțumesc Peția... Irkutsk — postul principal! Sint — 85690. Zbor la 5700 de metri, deasupra norilor. Vreau starea timpului:

— Sint Irkutsk — postul principal... Ei, condițiile cunoscute! Până și glasul e cunoscut. În regulă. Irkutsk — postul principal cere, ca întotdeauna, să reduci din înălțime, când de abia ai luat-o. Sint șaptezeci de pasageri la bord. Doi dintre ei întreabă tot timpul: vom ajunge la Moscova conform orarului? Iar unul, glumește chiar pe tema asta: „Dacă vrei să ajungi la timp, ia trenul; cu avionul e indecizibil”... O să vedem! O să mai stăm de vorbă!...

— Niște unchiași serioși, îmi spune ofițerul — navigator. Ca la olimpiadă. Tot timpul cu ochii pe acul secundarului.

— Kolea, îi răspund eu, ar fi bine să ajungem la timp.

— Da, n-ar fi rău. În ciuda acestora...

Pilotul secund nu-l deloc vorbăreț. Uneori și se pare că e ferecat. Privește orizontul sau aparatele de bord și tace. Nu scoate un cuvânt... Nu seamănă deloc cu mecanicul nostru... Uite-l, a și început să bodogănească în spatele meu.

— Comandantule, ar trebuie să ne oprim la Irkutsk. Ar trebui...

— De ce să pierdem timpul? Și de ce nu la Novosibirsk? Sau la Sverdlovsk?

Il simt cum ridică din umeri. Poate că i-o fi șoptit ceva radistul, în legătură cu timpul... Dă-mi legătura...

— Irkutsk, sint — 85690. Dă-mi starea timpului la Novosibirsk.

Ce-o să-mi comunice?... Dacă totul e-n regulă, face să te oprești la Irkutsk? Combustibil avem, slavă domnului...

— Sint — Irkutsk. Aeroportul Novosibirsk e închis din pricina condițiilor meteorologice.

Da, mecanicul vede ca prin sticlă. „Inchis din pricina condițiilor meteorologice”. La ce se gîndește oare acum Sașa, pilotul secund? Cred că se întreabă dacă o să ajungem la Moscova conform graficului. Stai, Sașa! Nu-i încă motiv să te alarmezi, să te dezumfli. Trebuie să folosim toate posibilitățile ca să ajungem la fix. Și eu aș vrea să-l fac de ris pe pasagerul ăsta glumeț... Hai să vedem ce-i la Omsk. Dacă nu la Novosibirsk, atunci la Omsk!

— Irkutsk, sint — 85690. Ce se aude la Omsk?

— ...Omskul nu primește, de la ora 9, din pricina norilor groși.

Asta-i bună! Acum ar trebui să nu primesc și Sverdlovskul.

— ...Sverdlovskul e închis de la 10.

Tovarășe mecanic, mi se pare că ai dreptate. Trebuie să ne îndreptăm spre Irkutsk. E un drum lung. Lung de tot. Dar nu-mi imaginez prea bine cum arată acest drum lung. De altfel, e lucru știut: în aer, asfaltul nu e chiar așa nefed. Ascultă Irkutsk...

— 85690, sint Irkutsk-start. Aterizează pe banda 294. Transmite condițiile de aterizare: presiunea atmosferică — 720, vântul...

II.

Iată-ne din nou în văzduh. Combustibil avem suficient... Cum stăm, deci? Novosibirskul e închis. Omskul, de asemenea. Sverdlovskul, la fel. Iar aeroporturile de rezervă ale Aeroflotului nu sint pe traseul nostru. Și cine dracu are nevoie de „rezervele” astea blestamate? I-am și spus-o comandantului din Irkutsk... Avem nevoie de Moscova. De asta avem nevoie! Sint aproape convins că atunci când ne vom apropia de Sverdlovsk, aerodromul

se va deschide și vom ajunge la timp la Moscova... Într-un cuvânt — înainte! Mereu înainte!

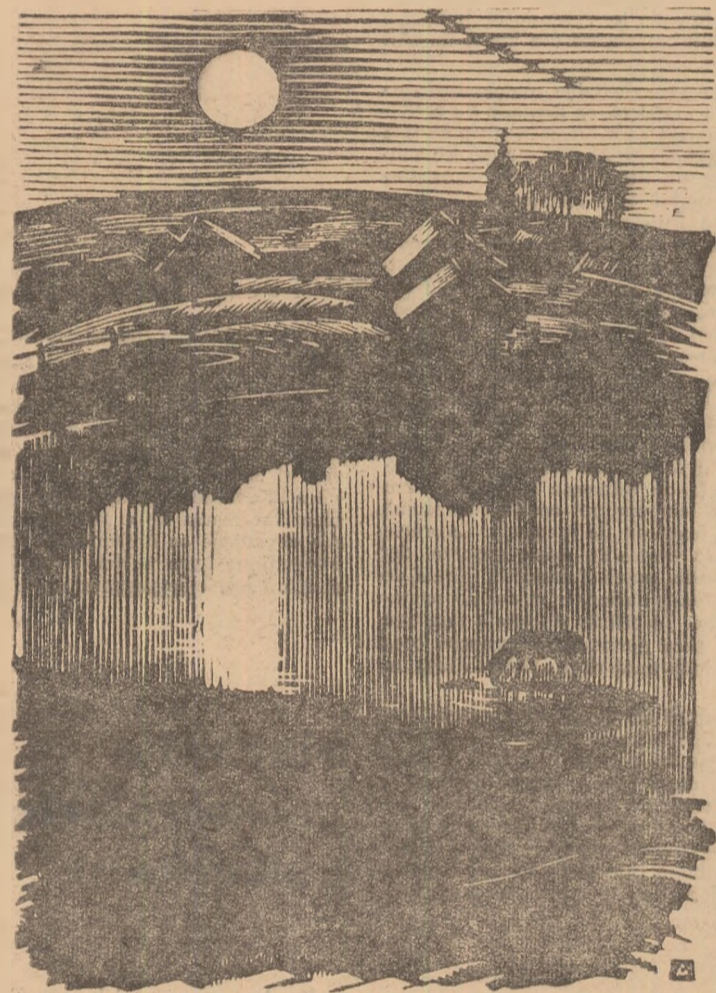
— Mișa, îmi spune ofițerul-navigator, vîntul s-a întesit. Viteza — 260. Să mai întrebăm o dată Kuibișevul?...

Dau din cap afirmativ: întreabă, sperie-te. Ai dracului aviatori, trag spre pămînt. Dar noi zburăm! Asta-i...

Radistul comunică:

— Aeroportul de rezervă Kuibișev asigură...

Secundul se uită la mine pe sub sprincene. Nu, frate, nici un fel de aeroport de rezervă. Sintem așteptați la Moscova și nu la Kuibișev. Și mai la urma urmei, sintem sau nu sintem aviatori? Zburăm, zburăm... Viteza coboară pînă la 450. Vîntul se întesțe și parcă în necaz, suflă drept în față. Ce-i cu el, s-a zăpăcit?! Navigatorul e de părere, și pe bună dreptate, să zburăm la Gorki și să nu ne oprim la Kuibișev. Aerodromul din Gorki e deschis și o să ne alimentăm acolo... Bravo! Zburăm spre Gorki, adică spre Moscova...

Andrei Ușiu:

Ilustrație

la un poem

de Esenin

(Gravură în lemn)

Mecanicul prinde glas:

— Nu putem ajunge la Moscova... Avem prea puțin combustibil.

Navigatorul îi ripostează:

— Timoșă, fă socoteala: deasupra orașului Gorki vom avea cel puțin 3200 de litri, iar de acolo pînă la Moscova avem nevoie de 1700. Dacă încape în tine, poți să și bei jumătate de tonă.

— Cu combustibilul o să mai vedem... Cînd o să ajungem la Gorki.

Nu-i navigator, ci vrăjitor. S-a întimplat precum a spus: combustibil — 3200.

— Viteza — 430, combustibil — 3200... Pînă la Moscova — 450 km.

Patru sute cincizeci? Înseamnă că e nevoie de 1700 de litri de combustibil. 1500 rezervă. În definitiv, unde scrie că la sfîrșitul cursei rezervoarele trebuie să fie pline?

— Gorki — postul principal: Sint — 85690. Zbor deasupra voastră: înălțime — 9000, viteza — 430, combustibil — 3200... — 85690, vă ascult! Zborul e permis...

Asta-i tot. Mă pot socoti de pe acum la Moscova. Să vedem, ce o să se întimpl... Un zbor neobișnuit? Neobișnuit pe acest traseu, cu vîntul din față și cu pasageri la bord? Așa este! Și ce spune oare secundul? Dar mecanicul? La Moscova e vreme frumoasă? Nu, frate, sintem aviatori, nu minăm caravane de cămile.

Zburăm fără escază. Parcă am putea ateriza? Și un orb vede că sub aripi, pe tot drumul, au fost nori groși. Nu frate, oricum sintem aviatori...

Radistul raportează:

— La Moscova e vreme frumoasă. Vîntul se întesțe pe aerodrom.

Secundul se uită din nou la mine, pe sub sprincene, gîndindu-se: aterizăm sau nu aterizăm? E adevărat, am putea ateriza pe un aerodrom de rezervă. Ar fi o glumă! De aceea am zburat noi fără escază, ca să ne oprim la 200 de kilometri de Moscova? Doar nu de asta am făcut mii de kilometri fără popas!

Comandantul spune:

— Incepem să coborîm. Comunică dispecerului: avem puțin combustibil, trebuie să aterizăm în linie dreaptă și rog să mi se indice ruta.

— Dispecerul a sughițat de frică, îl anunță radistul pe comandant.

Pe fruntea mea — șiroaie de sudoare... Mecanicul reglează gazele. Oare s-a terminat combustibilul? În clipa asta aș fi gata să mă închin și diavolului... Cvadrimotorul infulecă combustibil fără răgaz. Sint că-mi înțepenesc miinile, strîngînd maneta.

Da, asta-i pămîntul. Pista de beton... Am aterizat! Totul e în regulă. Și am obținut și un record. Da, un record! Nimeni n-a zburat încă pe acest traseu, cu o asemenea viteză, cu vîntul în față. Exact după grafic.

— Vă felicit pentru zborul norocos, tovarășe comandant!

E felicitarea conducerii aeroportului.

— Vă mulțumesc.

„OMUL MIJLOCIU” ȘI OMUL PUR ȘI SIMPLU

Totul a pornit nu de pe piscurile severe ale filozofiei, ci de pe cel mai obișnuit șes al cotidianului. Un șes, e drept, nițel mohorit, cu un tavan cenușiu de nori îngustînd orizontul. Pe acest șes a răsunit un strigăt sfîșietor de disperare: o ființă tină, abia pornită la drum pe potecile abrupte ale vieții, a trimis o scrisoare la redacția ziarului „Komsomolskaia pravda” în care își mărturisea amărăciunea de a fi descoperit că n-are nici o înclinație, nici o înzestrare deosebită și că, prin urmare, nu știe, la peste 20 de ani, ce specialitate să-și aleagă. „Cum să evit soarta „omului mijlociu”? — întreba Anatoli Petrușin. Fiecare om care-și alege profesia — o profesie pentru toată viața — se gîndește, visează, după părerea mea, să fie, dacă nu un specialist excelent, în orice caz unul bun. Totuși, de multe ori nu se întimplă așa... De ce? Cum să eviți asta? Cum să-ți găsești făgașul care să-ți îngăduie utilizarea din plin a forțelor tale, a inteligenței, a cunoștințelor, pentru a aduce cel mai mare folos, pentru a te simți necesar, implinit, satisfăcut?

În jurul acestei scrisori și a problemelor pe care le ridică s-a încins o dezbateră amplă, pasionantă, a cărei sferă de idei a depășit curînd cadrul inițial, atîngînd aspecte de o mare complexitate și delicatețe.

Fluviu de cerneală, kilometri de peliculă cinematografică s-au cheltuit în întreaga lume pe chestiunea „omului obișnuit”, „omului simplu”, „omului mijlociu”. Cei mai mari scriitori și artiști și-au relevat umanismul în simpatia declarată pentru ceea ce reprezenta în ochii lor chintesența umanității strivite de haosul unui angrenaj social dominat de puterea banului, de cruzimea aurului. Cealaltă față a medaliei o constituie strădania unor curente ale filozofiei, literaturii, artei burghize de a face din destinul „omului mijlociu” un fel de coordonată tragică, dar obligatorie, a vieții sociale în general. Existența strivită sub povara sacului cu bani apare, în concepția acestor filozofi, literați, artiști, ca un dat universal, imuabil, a cărui unică alternativă e neantul. Citeam recent despre un film prezentat de curînd pe ecranele franceze — „Viața de-a-ndoaselea” — al unui tinăr și talentat regi-

zor, Alain Jessua, în care tema „omului mijlociu” capătă o rezolvare tipic existențialistă: Jacques Valin, funcționar la o agenție de imobile, reușește să-și învingă „condiția umană” cenușie, lipsită de orizont, doar prin refugiu în apatie, într-o abstragere lunară din tumultul cotidianului, care îl duce, în chip firesc, la spitalul de nebuni.

Socialismului, orînduirii sociale care a dat naștere unor noi relații umane, îi este proprie nu numai o concepție fundamental opusă cu privire la viața și societate, dar și o altă viziune asupra omului și umanității, pătrunsă de optimism, de încredere în forțele și capacitățile omului. Acest optimism și această încredere răzbat cu tărie în majoritatea covârșitoare a mesajelor pe care le-a determinat apariția scrisorii lui Anatoli Petrușin, mesaje cărora „Komsomolskaia pravda” le-a făcut loc în paginile sale.

Firul roșu, leit-motivul celor mai multe dintre aceste mesaje este ideea că în societatea fără exploatare — dispărut însăși baza socială a sentimentului de solitudine al „omului obișnuit”, că imensa forță a colectivității creează premisele realizării oricărui germen de talent, de dăruire. Viața noii societăți pune însă în fața membrilor săi înalta îndatorire de a scoate la iveală aptitudinile din a-dincurile ființei lor și de a lupta pentru cultivarea și manifestarea lor totală spre folosul societății. „Tu ai dreptul la fericire — se spune într-o scrisoare semnată K. și expedită din regiunea Kaluga —, dar pentru ea trebuie să lupți. De dragul ei merită să-ți speli ochii la trei nopți cu apă rece și să termini institutul în trei ani. De dragul ei merită să mergi pînă la capătul pămîntului. Nu există căi identice spre fericire, dar fiecare dintre ele este legată de muncă”.

Sensul activ al noțiunii de fericire personală, căruia îi corespunde și sensul activ al găsirii locului în viață, apare subliniat cu tărie în cursul dezbaterii. Mi se pare semnificativă această frază din scrisoarea lui V. Loskutov din Murmansk: „Fiecare om, dacă nu vrea să-și iroseas-

că viața, trebuie înainte de orice să rezolve „ecuația țelului în viață”, pornind de la ceea ce iubește, ceea ce poate și ceea ce este dator să facă”.

„Ecuația țelului în viață” — iată, cuprinsă într-o formulă lapidară și sugestivă, problema esențială pe care o ridică, în fond, scrisoarea lui Anatoli Petrușin. E o problemă care preocupă, firesc, mulți tineri și aceasta explică largul ecou de care se bucură dezbaterea din paginile ziarului. Pentru a nu fi un „om mijlociu”, în sensul de mediocru, e necesar să nu așteți definirea propriului țel în viață de către alții sau de către împrejurări favorabile, ci să-ți concentrezi toate eforturile spre a-ți lă defini cu propriile forțe. Desigur, așa cum arăta unul dintre semnatori, nu toți se nasc cu aptitudinile necesare spre a deveni un Șostakovici sau un Landau. Aici dau din nou cuvîntul lui V. Loskutov. „Nu cred în existența unor oameni deosebit de talentați, dar nu cred în existența oamenilor lipsiți de talent de orice talent. Atunci cînd cineva îmi spune: „Nu vreau să realizez nimic deoarece sint lipsit de talent”, știu că minte, că e pur și simplu un laș. În fond, talentul este o acumulare de cunoștințe, înmulțite cu aptitudinile naturale. De aceea fiecare — fie el cosmonaut, colhoznic, inginer — este dator să învețe, să dobîndească noi cunoștințe zi de zi, toată viața, dacă nu vrea să ajungă o mediocritate”.

Ideea fundamentală care mi se pare că se desprinde din această interesantă dezbateră, cu implicații atît de profunde, este aceea a superiorității etice a omului căruia societatea îi deschide în față toate drumurile de realizare și afirmare. Într-o societate unde a dispărut însingurarea individului, frica zilei de mîine, nu mai există nici premisele existenței „omului mijlociu”, a omului satisfăcut de mediocritatea unei vieți trăite fără perspectivă. Există în schimb omul, omul pur și simplu, membru conștient și activ al unei colectivități în plin marș spre viitor, Omul cu majusculă, așa cum îl visa Gorki.

Victor Birlădeanu

Cu peste trei sute de ani în urmă, marele filozof și om de știință francez René Descartes comparase animalele cu un orologiu. Ideea sa era următoarea: În orologiu, mișcarea pieselor se datorește nu unor forțe supranaturale, ci forțelor fizice din dispozitiv și se explică prin natura și așezarea părților; tot astfel în organismele vii, forma și structura organelor, modul în care se leagă între ele, explică funcția lor.

Organismele măsoară timpul

Descartes nu s-a gândit să ducă comparația mai departe, deși contemporanul său, Galileu, se ocupa, în tinerețe, de fenomenele ritmice ce au loc în organism. Galileu, înainte de a studia fizica, începuse să studieze medicina. Una dintre primele mari descoperiri pe care le-a făcut a fost stabilirea legilor de mișcare ale pendulului. Se pare că Galileu a efectuat primele observații asupra mișcării pendulare într-o catedrală în care a urmărit oscilațiile unui uriaș candelabru, slujindu-se de propriul său puls, ca de un ceasornic la îndemână.

De câțiva ani încoace, în literatura științifică se vorbește tot mai des despre „ceasornicele biologice”. Un material de observație imens duce la concluzia că în organisme există fenomene periodice de mare regularitate care servesc orientării lor în timp. Nu este vorba, desigur, de o orientare „conștientă”, ca a omului care-și consultă ceasul de mână sau de buzunar. Dar organismele vii pot, grație acestor mecanisme, să se adapteze schimbărilor periodice ale condițiilor de viață.

Ritmuri biologice

În organismele superioare găsim fenomene care se repetă la intervale mai mult sau mai puțin regulate. În zonele temperate ale pământului există ritmuri sezoniere care interesează plantele și animalele. Toamna migrează păsările călătoare și cad frunzele multor arbori; iarna, unele mamifere și animalele cu sînge rece hibernează; primăvara, pomii înfloresc iar multe animale intră și ele într-o epocă de reproducere. Pe întregul suprafață a pământului în care există alternanțe de lumină și întuneric în cursul a 24 ore, adică zi și noapte, există și un ritm diurn al vieții animalelor și plantelor. Alternanța de somn și veghe a omului este o expresie foarte bine cunoscută a acestui ritm. Știm, de asemenea, că la mamifere există ritmuri legate de activitatea ciclică a ovarului și a unor glande cu secreție internă. La om, ciclul ovarian și endocrin legat de reproducere durează o lună, pe cîtă vreme la alte mamifere, de exemplu la șoarece și la șobolan e mult mai scurt — doar de cîteva zile. Este ciclul estral.

Animalele și plantele de pe țămul oceanelor, în care există marea, au ritmuri fiziologice legate de flux și de reflux. În organismele evoluat găsim și ritmuri cu perioadă mai scurtă de o zi. Respirația, de exemplu, este un fenomen periodic care durează, la om, cîteva secunde. Inima se contractă ritmic; tot la om se constată 60—80 bătăi pe minut. Dacă înregistrăm potențialele electrice ale creierului, dăm peste oscilații și mai rapide ale valorilor lor: „unde cerebrale” sînt în număr de cîteva sau de cîteva zeci pe secundă. În lungul nervilor excitația se transmite prin grupe de impulsuri care se succed foarte repede: pînă la cîteva sute în fiecare secundă.

Grupul acesta foarte vast al ritmurilor biologice este studiat de către o ramură nouă a biologiei: bioritmologia. În acest grup atenția cercetătorilor a fost atrasă, în ultima vreme, de către ritmurile care au o perioadă de aproximativ o zi: 24 ore. **Circa diem** — ar fi zis latinul; de aceea, aceste ritmuri au fost numite **ritmuri circadiene**. Ele se întîlnesc la alge ca și la om, la plante ca și la insecte. Un exemplu bine cunoscut de ritm circadian îl reprezintă oscilațiile de temperatură ale corpului uman. Temperatura corpului nostru este mai scăzută dimineața (36°5) decît după masă (36°8); dacă înregistrăm din oră în oră temperatura și reprezentăm grafic rezultatele, obținem o curbă regulată care nu este decît o sinusoidă. Un alt exemplu bine cunoscut și bine studiat îl reprezintă închiderea și deschiderea frunzelor multor leguminoase.

Rezultat al mediului...

Prima explicație care ne vine în minte este că aceste ritmuri de zi și de noapte sînt legate cauzal de

alternanța zilelor și nopților. Ziua și noaptea rezultă din rotația pământului în jurul axei sale; în acest fel, în decurs de 24 ore soarele luminează, progresiv, mereu altă porțiune de pe suprafața pământului.

În timpul unei zile și unei nopți variază, însă, nu numai lumina, ci și temperatura și alți parametri fizici ai mediului. Oare nu acești factori determină oscilațiile pe care le înregistrăm în starea organismelor și în rezultatele funcției lor? Ritmurile biologice circadiene nu sînt oare imprimate din afară, nu sînt „exogene”?

În ceea ce privește periodicitatea temperaturii organismului uman, s-a arătat că ea depinde de activitatea omului. La oamenii care lucrează noaptea și a căror perioadă de repaus este ziua se ajunge, cu timpul, la inversarea acestui ritm. Dar pentru a analiza mecanismele fenomenului este recomandabil să ne adresăm unor procese și unor ființe mai simple.

Cercetări efectuate pe plante, pe insecte și pe unele mamifere au dus la concluzia că cele mai multe ritmuri circadiene persistă și în condiții de mediu absolut uniforme (de exemplu în întuneric absolut sau în iluminare continuă). Ceea ce se obține, în asemenea condiții, este, uneori, numai o schimbare ușoară a perioadei. În loc de a dura exact 24 ore, ritmul se stabilește la 23 sau la 25—26 ore. Acest ritm nou se menține ca atare, cu o mare precizie (de ordinul minutelor). Asemenea ritmuri circadiene apar și la animale sau plante care n-au cunoscut, în cursul dezvoltării lor, alternanța de întuneric și lumină sau variații periodice de temperatură, ceea ce înseamnă că nu intervine un fenomen de memorie. La unele dintre aceste animale ritmul nu apare spontan, dar este destul de perturbabilă bruscă și de scurtă durată, de pildă o iluminare intensă dîrînd fracțiuni de secundă, ca să-l declanșeze. În sfîrșit, diferitele rase sau linii se dovedesc a avea perioada lor proprie, ceea ce înseamnă că perioada unui ritm circadian este un caracter ereditar.

Sîntem deci obligați să admitem concluzia că aceste ritmuri pornesc dinlăuntrul organismului, sînt **endogene**. Factorii mediului exterior n-ar face decît să „amorseze” aceste ritmuri și să le modifice ușor perioada, care devine exact de 24 ore, în acord cu perioada de rotație a pământului în jurul axei sale. Factorii de mediu sînt — cum s-a spus — factori „dători de timp”. Activitatea ritmică însăși este o particularitate a sistemelor vii și, poate, o particularitate fundamentală.

...sau proprietate celulară?

Undeva, în organism, există deci dispozitive biochimice, biofizice, fiziologice, care sînt substratul activității periodice. Sînt două posibilități de a căuta acest substrat. Ne putem imagina că există un **centru** de la care pornesc impulsuri periodice; putem formula, însă, și ipoteza că fiecare celulă este un **oscilator**.

Experiențele efectuate de către fiziologi au demonstrat că la animalele superioare creierul joacă un rol foarte important în activitatea ritmică. Experiențele pe porumbel, ale lui K. M. Bikov au pus în evidență importanța scoarței cerebrale; alte cercetări au arătat că hipotalamusul — regiunea de la baza creierului mare, învecinată cu hipofiza — este unul dintre centrii activității ritmice globale a organismului. Prin intervenții asupra scoarței se perturbă ritmul de veghe și de somn; prin intervenții asupra hipotalamusului se perturbă ciclul estral ca și unele ritmuri circadiene. Dar alte ritmuri rămîn netulburate și chiar se intensifică. Deci creierul are un rol în coordonarea și în controlul lor, dar nu și în producerea lor.

Contractiile ritmice ale inimii pot fi perturbate de către creier (de exemplu, palpitațiile provocate de emoție). Hormonii influențează, de asemenea, ritmul contractiilor cardiace. Inima, ca un ansamblu celular, se contractă unitar, în urma unor impulsuri ritmice plecate dintr-o zonă specială a ei, din nodulul sino-atrial; dar celulele cardiace izolate și cultivate „în eprubetă”, în afara organismului, manifestă o activitate contractilă ritmică. Este deci plauzibil să căutăm substratul activității ritmice în chiar celulele organismului.

Ritmuri au fost depistate și în frunze, și în porțiuni mici de țesut vegetal, și în culturi de celule provenite de la plante, și la alge unicelulare, și la cunoscutele infuzorii — **Paramoecium**. Numeroși biochimiciști au pus în evidență ritmicitatea metabolismului, la plante mai ales. S-a stabilit că „ceasornicele biologice” au nevoie de energie oxidativă, dar

numai de o cantitate foarte mică în raport cu cantitatea necesară desfășurării proceselor controlate de către ele.

Unul dintre cercetătorii cei mai cunoscuți în acest domeniu, Ehret, crede că capacitatea de oscilație ritmică este proprie fiecărei celule, fiecărui sistem viu care are un dublu înveliș (membrana celulară și membrana nucleară). Nivelele de organizare mai simple, subordonate, cum ar fi cel la care se situează bacteriile și actinomicetele (un singur înveliș) s-au dovedit a fi, deocamdată, lipsite de această capacitate. S-a făcut încercarea de a pune în corespondență ritmurile circadiene cu dinamica proceselor biochimice de interacțiune între nucleu și citoplasmă și de a construi modele electronice ale acestor procese.

Sînt utile „ceasornicele biologice”?

Da, la toate animalele care trăiesc într-un mediu în care există fluctuații periodice de mare regularitate. De exemplu, animalele care nu pot reține apă sînt obligate la o viață nocturnă, cîi noaptea temperatura scade iar umiditatea relativă crește. Ele trebuie să se „pregătească din timp” pentru această activitate. Dar activitate nocturnă au și animalele foarte primitive, care sînt lipsite de mijloace eficiente de apărare. Carnivorele își adaptează activitatea la ritmul de activitate al prăzii lor. Ritmurile paraziților trebuie să fie sincronizate cu cele ale gazdelor ș.a.m.d. Există avantaje și în sincronizarea activității membrilor aceleiași specii: de exemplu, pentru întîlnirea lor în vederea reproducerei.

Alte animale, „ceasornicele biologice” le ajută la orientare. Unele păsări și insecte au un tip „astronomic” de orientare, după poziția stelelor; dar orice navigator știe că soarele sau o stea ajută la orientare numai dacă poziția sa e „corectată”, după ora nopții sau a zilei.

Tulburările ritmurilor fiziologice însoțesc multe maladii. Cercetările din ultima vreme au arătat că asemenea tulburări pot duce la îmbolnăvire. S-a constatat că plantele menținute în condiții de perfectă uniformitate a luminii și temperaturii nu se dezvoltă normal și au o susceptibilitate crescută la factorii dăunători din mediu.

Bioritmologia pare să fie, astfel, o știință de mari perspective. Numeroase probleme clasice ale biologiei și ale medicinei sînt privite altfel de pe pozițiile acestei științe. **Organismele, organele, țesuturile și celulele pot să măsoare timpul**. Aceasta înseamnă și schimbări ritmice, în timp, ale formelor și funcțiilor, de care trebuie să țină seama cercetătorul sau cel care vrea să influențeze organismele vii. Aceasta înseamnă că răspunsurile organismelor la factorii de mediu se produc la intervale de timp anumite, într-o succesiune anumită; înseamnă că organismele au nu numai o structură în spațiu, ci și una în timp.

Imaginea despre Univers pe care ne-o zugrăvește astăzi știința este cea a unui uriaș ansamblu de sisteme oscilante. Nucleul atomic, ca și galaxiile, oscilează în jurul unei poziții de echilibru; pretutindeni întîlnim fenomene periodice, vibrații, unde. În acest cadru, biologia de astăzi înscrie detaliile ritmurilor din organismele vii.

Conf. univ. V. Săhleanu

Biologul sovietic D. Nikitin unui microscop electronic, și născută. Multe din ele sînt mai

D. Nikitin consideră că printre nile lor sînt de ordin

În fotografia de jos :

„PLUGURILE VII”

Era în 1873. Charles Darwin, naturalistul cu faimă mondială, care publicase în 1859 Originea speciilor, dădea la lumină un volum de studii consacrat unor ființe banale și — am putea zice — disprețuite: rîmelor. Era rezultatul a peste treizeci de ani de preocupări, care cuprindeau și ani de zile de experiențe meticuloase și ingenioase.

Pentru cel care urmărește activitatea științifică a lui Ch. Darwin, asemenea preocupări nu contrastează cu tendința sa de a construi viziuni grandioase despre lumea biologică; dimpotrivă. *Reala valoare a influențelor mici și a efectelor lor acumulate* străbate ca un fir roșu întreaga operă a lui Darwin. În tinerețe a studiat formarea recifelor de corali, arătând cât de puternic poate fi efectul activității unor viețuitoare, relativ mici, asupra pămîntului. Se poate măsura importanța pe care o iau micile cauze, atunci cînd influența lor are o durată mai lungă sau cînd acțiunea lor se repetă des. La baza teoriei darwiniste despre evoluția speciilor stă ideea după care „materia primă” a evoluției o constituie variațiile mici, înfîplătoare, adeseori nevăzute în seamă, ale plantelor și animalelor. Ulterior, Darwin a cercetat cu atenție lumea insectelor, relațiile reciproce dintre flori și insecte, mișcările plantelor, uimitoarele adaptări ale plantelor carnivore. A fost dintre cei care au căutat să ridice „prestigiul” lumii vegetale, să arate că această lume are sensibilitate, reactivitate și mecanisme admirabile care să asigure desfășurarea vieții de-a lungul generațiilor. Latini lansaseră o maximă: *de minimis lex non curat* — legile nu se preocupă de lucrurile mărunte. Opera lui Darwin este — între altele — o încercare reușită de a schimba ierarhia tradițională a importanței lucrurilor, în biologie.

În aceeași vreme în care Darwin studia rîmele, un alt mare om de știință, pe continent, și anume Pasteur, semnala faptul că acești viermi aduc neîncetat, spre suprafața pămîntului, germenii bolilor contagioase conținuți în cadavrele, îngropate prea la suprafață, ale animalelor moarte de aceste boli. Pasteur avea în vedere în deosebi cărbunele (dalacul), îngrozitoare boală transmisibilă și la om, și pentru care tot el a găsit mijlocul revoluționar de profilaxie: vaccinarea.

Rolul geologic al rîmelor

Cartea lui Darwin era rezultatul unei lungi incubatii. În 1837 el prezentase, la Societatea Geologică din Londra, o notă despre formarea pămîntului considerat „vegetal”. În această notă Darwin arăta că aparenta cufundare în pămînt a corpurilor așezate la suprafața acestuia se datorește marii cantități de pămînt fin pe care o aduc neîncetat viermii, ca rezidii ale canalului lor alimentar. Humusul trece mereu prin canalul intestinal al viermilor și astfel se transformă calitativ. Acest pămînt este deci preschimbat mai ales de

către activitatea animalelor și, de aceea, ar trebui numit „pămînt animal”.

Într-adevăr, viermii aceștia se întînesc aproape pretutindeni, ei se găsesc în număr de sute de mii la fiecare hectar; ei sapă galerii în pămînt și înghit pămînt pentru a extrage, din el, substanțe alimentare. Pe o adîncime de șapte-opt picioare, pămîntul este mereu „frămîntat” de către aceste viețuitoare. Viermii vin la suprafață pentru a-și goli intestinul și acest obicei este important pentru înțelegerea acțiunii lor. Darwin studiază fenomenul pornind de la cîntărirea dejecțiilor, ca și de la măsurarea rapidității cu care sînt îngropate în pămînt obiecte lăsate la suprafață. În 1842, Darwin răspîndise cretă pe o anumită parcelă de teren; după 29 de ani, linia albă ajunsese la 7 degete adîncime. Remanierele ce pot fi atribuite viermilor sînt, astfel, de aproximativ 0,2 degete pe an. Dacă dejecțiile sînt estimate la 8—18 tone pe fiecare acru de pămînt (1 acru=4067 m²) și dacă acesta ar fi înțins pe un strat uniform, acesta ar avea o grosime de 0,15 degete. Concordanța dintre rezultatele celor două metode de calcul este bună. În continuare, Darwin calculează și cantitatea medie de dejecții ce revine fiecărui vierme și obține din nou același rezultat; el procedează ca un inginer, iar limbajul cifrelor este convingător.

Iată concluzia lui Darwin: „Ni se pare permis să ne indoim că există multe alte animale care să fi jucat în istoria globului un rol atît de important, ca aceste creaturi cu o organizare atît de inferioară”. Și marele naturalist continuă astfel: „Cînd privim o pajiște întinsă, ar trebui să ne reamintim că, dacă ea este uniformă ca aspect (și frumusețea ei depinde în primul rînd de acest lucru), aceasta se datorește mai ales faptului că inegalitățile au fost, încetul cu încetul, nivelate de viermi... Este minunat să te gîndești că pămîntul din întreaga suprafață a trecut prin corpul viermilor și că va trece din nou prin corpul lor de fiecare dată, la capătul aceleiași număr mic de ani. Plugul este una dintre invențiile cele mai vechi și mai prețioase ale omului; dar mult timp înainte ca el să fi existat, solul era de fapt lucrat cu regularitate de către rîme — și niciodată nu va înceta să fie arat de către ele”.

În această viziune darwiniană găsim afirmată apariția recentă a speciei umane, proiectăm acțiunile omului de modelare a naturii pe fondul etern al forme geologice de mișcare a materiei, sîntem invitați să integrăm în spațiu și timp munca tăcută a unor ființe minuscule, surprindem caracterul ciclic și periodic al unor transformări.

Intîmplare sau inteligență?

Conservînd timp de luni de zile, în cabinetul său de studii, rîmele — în ghivece de pămînt — Darwin n-a avut numai satisfacția posibilității de a examina pe îndelete, la scară redusă, un fenomen geologic. Desigur că și viziunea unui strat geologic care se reînnoiește ca un organism viu trebuie să fi accentuat înclinația autorului pentru studii problemei. Dar Darwin a dobîndit simpatie pentru aceste animale și a vrut să cerceteze pînă la ce punct ele acționau într-un mod „inteligent”. El a studiat sensibilitatea lor la lumină și la influențe mecanice, preferințele lor alimentare, modul în care introduc frunze în galerii... Aceste animale „se tem” de lumină. Utilitatea biologică a acestui fenomen este limpede: ieșind din galerii numai noaptea, viermii scapă de animalele diurne care-i urmăresc pentru a-i mânca.

Darwin, face, între altele, psihologie animală experimentală. Cum să procedăm pentru a vedea dacă viermii lucrează „orbeste” sau nu, cînd apucă frunzele pentru a le duce în galerii? Frunzele sînt tirite nu atît pentru a fi mâncate, cît pentru a căptuși galeriile și a astupa deschiderea lor superioară. Darwin cercetează dacă viermii împing frunzele cu virful înainte,

cu baza sau cu partea lor mijlocie. Din 227 frunze extrase din galerii, 181 păreau a fi fost introduse cu virful, cifre care arată că introducerea nu se face la întîmplare. Dacă se oferă viermilor frunze care nu sînt mai ascuțite la vîrf decît la bază, procentul frunzelor introduse cu baza înainte crește la 27 la sută! Darwin folosește și triunghiuri alungite de hirtie și constată că aceste obiecte particulare „sînt prinse într-un mod prea uniform, pentru ca rezultatul să fie atribuit hazardului pur”...

Sursă de substanțe biologice active

Au trecut șaptezeci de ani. Intervenția viermilor în descompunerea substanțelor organice și în crearea structurii solului (*pedogeneză*) nu mai este pusă la îndoială. Dar solul poate fi favorabil plantelor nu numai prin structura sa poroasă și prin umezeala sa, ci și prin substanțe biostimulatoare. Levașov, în 1940, și-a pus întrebarea dacă rîmele nu îmbogățesc solul în astfel de substanțe, similare — de exemplu — biotinei, important factor de creștere.

În 1946 Gavrîlov a constatat, experimental, că extractele de rîme stimulează înmulțirea protozoarelor. În 1957, Zrajevski a semnalat că rîmele pot elimina în sol provitamina D, care stimulează atît germinarea semințelor cît și procesele de dezvoltare a plantelor.

Azi, în etapa biochimică a biologiei, interesul problemei este însă altul. Ce sînt aceste substanțe biologice active? De unde provin?

Tot Gavrîlov a adus lumină în această problemă, prin rezultatele publicate în 1963. Se poate demonstra că înmulțirea drojdiei de bere este puternic stimulată de către un extract, obținut din coproliti rîmelor, adică din solul trecut prin tubul lor digestiv. Măsurătorile de azi confirmă pe cele ale lui Darwin: 0,5 kg de nisip trec, în numai două zile, prin nu mai mult de 15 viermi.

Acceiași acțiune stimulatorie o are musculus eliberat de viermi în timpul mișcării sau în urma excitațiilor mecanice. Proprietatea stimulatorie se conservă și după fierbere. Extractul de viermi este, și el, deosebit de activ: sub influența acestui extract numărul de celule crește, în 48 de ore, de peste 17 ori!

În sfîrșit, foarte activ este și lichidul extras din cavitățile generale ale corpului, lichidul celomic.

Care este explicația ipotetică a faptelor? Probabil că elementele celulare, fagocitare din cavitățile generale (celamebocitele) sînt cele care produc substanțele biologice active despre care vorbim. Această ipoteză este sugerată de constatarea că și algele celule ameboide din mediul intern al animalelor transportă, sau produc, asemenea substanțe. Încă în 1929, Al. Carrel a constatat că din leucocite (limfocite) se pot extrage substanțe care mențin și chiar accelerează înmulțirea celulelor cultivate în afara organismelor; aceste substanțe au fost numite *trefone*.

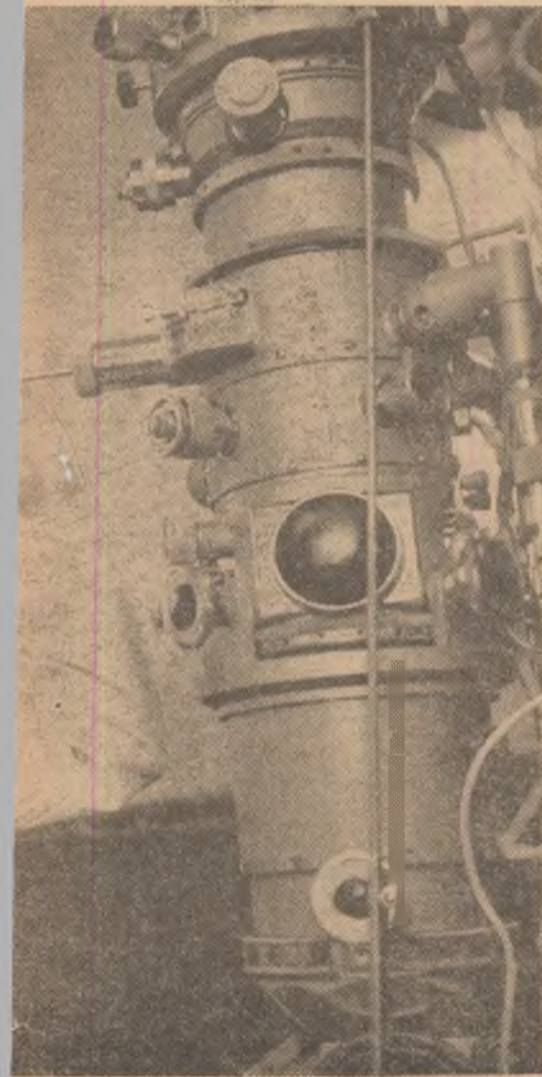
Știința nu este numai o sistematizare de fapte. Ea dă omului nu numai cunoștințe utile, ci și imagini sintetice despre Univers. Biologia clasică, darwinistă, a pus temelii imaginii materialist-dialectice despre lumea vie, despre interacțiunea sa cu mediul neînsușit, despre influențele reciproce ale viețuitoarelor. S-a constituit astfel știința despre relațiile complexe dintre organisme și mediu, *ecologia*, astăzi în plină dezvoltare.

Vremea noastră adaugă datelor clasice ale biologiei, achiziții făcute cu ajutorul științelor „exacte”: matematica, fizica, chimia. Interacțiunile chimice dintre organisme, sau dintre organisme și mediu, se dovedesc a fi de o importanță covîrșitoare. Studiul lor a îmbogățit medicina cu o armă foarte puternică: antibioticele.

Ca o expresie a acestei orientări în biologia de astăzi trebuie privite și cercetările care au conferit „plugurilor vii” și un alt rol decît rolul lor mecanic.

Dr. S. H. Văleanu

nele
sului
logie

sus) a descoperit, cu ajutorul
logice noi, de o formă neobiș-
microorganismele cunoscute pînă
luri sînt și ființe vii. Dimensiu-
1 micron = 0,0001 mm).
urile studiate de Nikitin.

TRANSPIRAȚI?

Iată ce să faceți...

În aceste zile de vară, transpirația este un subiect la modă. Am vrea să precizăm de la început că ea este totuși un „rău necesar”, ajutând la eliminarea unor substanțe toxice din corp.

În cazul cînd e prea abundentă transpirația poate însă avea o acțiune vătămătoare asupra organismului,

Esculap

Răspunde ...

I. DUMITRESCU — **Com. Crețeni (Drăgășani)**: Dacă toate examenele clinice și analizele medicale au fost negative, înseamnă că nu poate fi vorba decît de un tic nervos, rămas probabil în urma unei faringite sau bronșite pe care ați avut-o cîndva. Considerăm că trebuie să vă impuneți să vă dezobișnuți de gesturile pe care le faceți, printr-un efort de voință și ajutorat de medicamente calmante (pasifloral, bromoval etc.) sau „tranchilizante” de felul meprobamului (carbaxin), sau clorpromazinei (clordelazin).

O. A. — **Caransebeș**: 1) Se presupune că exercițiile de tip yoga suplinesc în perioada respectivă pe cele de gimnastică obișnuită. 2) Se vor executa în aceleași condiții ca și exercițiile de educație fizică, adică dimineața după seulare.

O. VIRȘA — **București**: Maladia dv. are o cauză necunoscută încă, de aceea nici tratamentul nu dă întotdeauna rezultate. Deoarece în mod special în această boală se recomandă mare prudență în aplicarea medicației, sintem de părere, mai ales că sînteți în Capitală, să vă adresați specialiștilor și să nu încercați diverse tratamente care pot avea contraindicații serioase. Fiind vorba deci de o boală care trebuie văzută, nu vă putem indica o terapie științifică prin corespondență.

UN TATĂ GRIJULIU — **Cerchizel (Tîrnăveni)**: 1) Am mai scris despre această problemă și repetăm: nu este vorba de o boală ci de o deprindere și nu este în nici un caz ereditară. 2) Influența negativă se manifestă numai prin persistentă un timp îndelungat și mai ales în sfera psihică. 3) Problema esențială este: voința. 4) Cît privește celelalte chestiuni ridicate de dv. considerăm că soluția pe care o preconizați nu este nici științifică și nici educativă!

A. BOGDAN — **Focșani**: Radioscopia gastrointestinală comunicată de dv. este normală, dar mai sînt necesare și alte examene complementare pentru precizarea diagnosticului. Tulburările descrise de dv. pot fi în legătură cu o creștere sau o scădere a acidității gastrice. La vîrsta dv. se produce în mod normal o scădere a secreției acide stomacale, de aceea trebuie să faceți neapărat un tubaj gastric pentru dozarea acidului clorhidric. Numai în urma acestui examen completat eventual de altele (hemovagii oculte, examen coproparazitologic, radiografie gastro-duodenală etc.) se va putea pune un diagnostic precis și indica un tratament corect.

PETRE POPESCU — **București**: 1) Hemoroizii sînt acele formațiuni varicoase care apar uneori la nivelul anusului. Ele nu sînt altceva decît dilatații patologice ale venelor din această regiune. Printre cauzele hemoroizilor se situează: constipația cronică, viața sedentară, alcoolismul, consumul excesiv de condimente etc. 2) Tratamentul formelor ușoare de hemoroizi constă în reglementarea dietei (mîncare fără condimente și alcool) și a scaunului (laxative ușoare, ape saline etc.), igiena corectă după scaun, băi de sezut, supozitoare anale (hemorsal) 2—3 pe zi, mai ales seara la culcare. Hemoroizii ce dau sîngerări repetate, inflamații, tulburări de defecație și anemie trebuie scizate chirurgical.

CORNELIA BOGDAN — **Deaj (Mureș)**: Nu înțelegem scopul pentru care ne sîcîțați adresele respective. Dacă este vorba de probleme medicale „comune” comunicați-ni-le nouă și vom încerca să vă ajutăm.

CEZAR JALIN — **Vastui**: Injecțiile cu alce nu ajută în boala soției dv. În fața în care se află, singurele medicamente care o pot servi sînt cele calmante, de tipul celor enumerate de dv.

BĂNEASU ALEXANDRU — **Cluj (Cluj)**: La întrebările dv. v-am răspuns prin poștă.

B. MIHAI — **Poiana Ilvei (Năsăud)**: La scriboarea dv. v-am trimis răspunsul prin poștă.

de aceea vom încerca să o combatem. Iată cîteva mijloace simple de a lupta împotriva transpirației excesive în zilele toride de vară.

1. Consumarea băuturilor reci nu este cea mai bună soluție. Mult mai indicate sînt băuturile calde. Două sau trei ceaiuri calde pe zi mențin o transpirație normală a organismului.

2. Îngrijirea subsuorilor se va face prin spălarea lor zilnică cu apă și săpun, după care se va clăti cu apă cu oțet. Aplicarea produselor antisudoripare („Odorono” etc.) nu trebuie făcută imediat după ras sau epilare, ci abia după 12—14 ore.

3. Substanțele antisudoripare vor fi folosite mai întîi în soluții slabe și numai cînd nu dau rezultate vor fi utilizate cele concentrate. Se va începe astfel cu formol 10% ajungînd progresiv la 40%, clorură de aluminiu 5—15%, proporție care nu trebuie depășită.

4. În transpirațiile la care se adaugă și un factor nervos, bune rezultate dau tinctura de valeriană 25 picături de 2—3 ori pe zi sau „Belatot” 2—3 tablete pe zi.

Cauze locale

și cauze generale

De ce

sîngerează gingiile

O gingie normală nu trebuie să sîngereze spontan sau la atingere. Sîngerarea gingiei este de cele mai multe ori semn unei gingivite care se produce din cauza unui exces de tartru dentar (piatra de pe dinți). De aceea se va curăța la dentist tartrul, oridecîteori acesta irită gingia.

Cariile dentare, dinții ruși, rădăcinile de dinți netratați favorizează de asemenea inflamația gingiei și sîngerarea ei.

Există și cauze generale care pot determina sîngerarea gingivală. Dintre acestea cităm: lipsa vitaminelor din alimentație, în special C, PP, K și A, anemiile, bolile de sînge (leucemia), intoxicațiile diverse (plumb, mercur etc.). De aceea în orice sîngerare persistentă a gingiilor va fi consultat medicul.

Pentru prevenirea sîngerării gingiilor se va păstra o riguroasă igienă a gurii și dinților: periajul dinților făcut corect și la timp prin mișcări verticale, obligatorii după masa de seară; spălături bucale cu ape de gură (odol etc.) sau soluții slabe antisepice și alcaline (perman-ganat de potasiu 0,50/2000 + bicarbonat de sodiu 2 linguri).

Se va curăța la timp piatra de pe dinți, se vor elimina cariile și rădăcinile, lucrările protetice incorecte.

Alimentația va fi bogată în vitamine (legume proaspete și fructe) suplimentată la nevoie cu vitamina C.

În sîngerările ușoare se vor face badijonări carbonat de sodiu 2 g.

Dr. A. Vetkin

Cine a spus?

Prezentăm mai jos 8 citate ale unor filozofi, scriitori și medici cu privire la respectarea unor principii sănătoase de viață. Vă propunem să găsiți pe autorii lor și să verificați apoi exactitatea presupunerilor dv.

1. „Nu trăim din ceea ce mîncăm, ci numai din ceea ce digerăm. Principiu adevărat pentru spirit, ca și pentru trup” — Plutarh, Seneca, Franklin.

2. „Mișcarea este viața” — Bufton, Voltaire, Ovidiu.

3. „Mai degrabă te ineci în pahar decît în mare” — Epictet, J. J. Rousseau, Montaigne.

4. „În cumpătare stă forța spiritului” — Epicur, Platon, Pitagora.

5. „Nimic prea mult! — este o maximă de care se vorbește mereu dar de care nu se ține seama decît rareori” — La Fontaine, Pușkin, Secenov.

6. „Pentru prelungirea vieții este nevoie să se respecte un trai cumpătat, o gimnastică rațională, aer proaspăt și plimbări” — Aristotel, Hippocrat, Bogomolet.

7. „O viață fără muncă este o moarte venită înainte de timp” — Pascal, Rabelais, Goethe.

8. „Activitatea intelectuală sedentară, fără mișcare și fără muncă fizică este un chin curat” — Paracelsus, Tolstoi, Avicenna.

RĂSPUNSURI

1. Franklin. 2. Voltaire. 3. Epictet. 4. Pitagora. 5. La Fontaine. 6. Hippocrat. 7. Goethe. 8. Tolstoi.

După operația executată de doctorii Alexandra Hvatova și Nikolai Kovalciuk, Jenia Vtarușin vede din nou

Sfaturi practice

• **SIROPURILE** și poțiunile au tendința de a fermenta. După opt sau zece zile de la deschiderea flaconului, medicamentul rămas în sticlă nu mai poate fi folosit.

• **CONSUMAȚI** carnea numai bine fiartă sau friptă! Carnea în „sînge” este primejdioasă, ea putînd conține germeii multor boli comune omului și animalelor. Numai prin căldură (fierbere, frigere), microbii unor asemenea boli sînt distruși și consumarea cărnii nu mai este primejdioasă.

• **BEREA** are importante calități nutritive, fiind bogată în săruri minerale (calcium), vitamine (în special B) și relativ săracă în alcool. Berea are o acțiune favorabilă asupra digestiei, diurezei și este un tonic excelent al organismului.

• **ÎN CADRUL CUREI** cu ape minerale nu se vor consuma băuturi alcoolice, care anihilează efectul terapeutic al apelor.

• **ESTE BINE**, mai ales în timpul verii, ca în lăzile de gunoi și oriunde se depozitează murdăria să se toarne var cloros 10 la sută, lapte de var obișnuit sau o soluție de creolină 5 la sută.

• **PEREȚII** vopsiți în culori deschise (crem, galben, verzui) reflectă mai bine

lumina. Vopseaua cu ulei nu trebuie folosită în camere de locuit, ea scade mult pătrunderea aerului prin pereți și înrăutățește aerisirea naturală a încăperilor. Aplicarea vopselelor de ulei este permisă numai pentru partea de jos a pereților în dependințe.

• **CIORAPII** bărbătești de nailon sau alte fire sintetice în vara prea caldă, împiedică evaporarea sudorii și nu absorb umezeala. Cei mai indicați sînt de aceea ciorapii de bumbac.

• **PENTRU** tratarea unghiilor, încarnate amestecăm vaselină cu salicilat pînă obținem o pastă groasă. Cu ajutorul unei scobitori virim puțină pastă în colțul unghiei încarnate. Repetăm 3—4 seri la rînd. După o baie caldă de picioare, prelungită, colțul unghiei crescut în carne se moie și-l scoatem cu ușurință.

• **FUMATUL** și băuturile alcoolice contribuie la aspirarea vocii. Pentru limpezirea ei facem gargară cu ceai de tei sau de mușețel, îndulcit cu miere, în care adăugăm clorat de potasiu sau 20 de picături alcool de mentă la un pahar de apă. Bem zilnic, pe nemincate, un pahăruț de ceai de muguri de brad, fierți într-un litru de apă, redus la jumătate și îndulcit cu miere.

★ FILMUL ★

BORIS CIRKOV:

Cincizeci de roluri, tot atâtea biografii umane

În prima tinerețe am fost pe rând învățător, zugrav, desenator, docher. Pe atunci nu mă gândeam la cariera actricească, deși eram un membru foarte activ al cercului dramatic din Nolinok, micul nostru orașel din Ural. Mai târziu m-am înscris la Institutul Politehnic din Leningrad și așa fi devenit cu siguranță un bun inginer, dacă tinerii mei conecțatani, veniți și ei la studii în orașul de pe Neva n-ar fi fost atât de zeloși în a mă convinge că am datorită să consolidez și să duc mai departe faima talen-

telor Uralului. Am rezistat cât am putut valului de insistențe, dar în cele din urmă am fost dus sub „escortă” la Institutul de teatru din Leningrad și obligat să mă prezint la examenul de admitere.

Și astfel, după terminarea studiilor teatrale, am fost angajat de Teatrul tinărului spectator. Foarte curând mi s-a oferit ocazia să-mi verific posibilitățile cinematografice, fiind distribuit în filmul „Fratele lui”, în rolul unui flăcău de la țară venit să lucreze la oraș.

N-am să uit niciodată clipa primei mele confruntări cu personajul intruchipat pe ecran. În sală s-a făcut întuneric, apoi aparatul de proiecție a intrat în acțiune. Mărturisesc că nu mi-a fost deloc ușor să mă întinlesc cu mine însumi. Am fost întotdeauna modest în aprecierea propriilor mele calități, dar oricum, aveam o părere mai bună despre mine. Credeam că sînt mult mai expresiv, mai simpatic decît tizul meu de pe ecran... Am ieșit în goană din studio, ferm hotărît să nu mai revin niciodată... Dar n-a fost chip să-mi înlătuiesc această intenție.

De atunci am deținut circa cincizeci de roluri în filme. Am fost tinărul și veselul muncitor Maxim din trilogia lui Grigori Kozintsev și Leonid Trauberg, învățătorul în filmul cu același titlu al lui Serghei Gherasimov, bucătarul ingenios din comedia lui K. Iudin „Antoșa Ribkin”, apoi Mahno, șeful bandelor anarhiste în filmul „Alexandr Parhomenko” al lui L. Lukov, medicul din „Prietenii credincioși”, comedia lui M. Kalatozov, bătrînul muncitor în „Fata din Kiev”, brancardierul din „Omul meu drag”, un bătrîn sectar în filmul „Ingerul păcătos” ș.a.

Întotdeauna cînd pregătesc un nou rol îmi imaginez în cele mai mici detalii viața, visele, aspirațiile personajului. Numai așa va putea apărea acesta în fața spectatorilor ca un om viu, autentic. Este o cerință impusă de însăși natura specifică artei cinematografice.

Iată de ce pot afirma nu numai că am interpretat cincizeci de roluri, ci că am trăit pe ecran cincizeci de biografii omenești.

În studioul de filme științifice din Kiev se fac intenșe pregătiri pentru turnarea unui lung metraj consacrat apropriei aniversări a șapte decenii de la nașterea lui Al. Dovjenko. Filmul va fi realizat de regizorul Evgheni Grigorovici cu concursul soției și colaboratoarei lui Dovjenko, Iulia Solnceva, care a pus la dispoziția echipei de filmare importante materiale inedite din arhiva sa personală. Numeroase filmele și societăți cinematografice străine, printre care cinemateca Muzcului de artă contemporană din New York, Arhiva națională de filme din Cehoslovacia ș.a. au expediat pe adresa studioului texte de articole privind creația lui Dovjenko, fotografii, afișe, broșuri consacrate renumitului cineast sovietic. În momentul de față realizatorii filmului dispun de un bogat și foarte important material documentar privind viața și activitatea de regizor și scenarist a lui Dovjenko.

La Leningrad se desfășoară Festivalul unional al filmului din U.R.S.S. La această competiție cinematografică participă 26 de filme artistice produse în studiourile unionale, opt desene animate, 62 de filme documentare și de popularizare științifică. Cineaștii „Mosfilmului” sînt reprezentați de „Vii și morți”, film distins recent la Carlovy-Vary cu unul dintre principalele premii, „Tragedia optimistă”, „Liniște”, „Romanță moscovită”, „Lenfilmul” a prezentat „Hamlet”, „Totul rămîne oamenilor” și „Rude de singe”; Studioul central de filme pentru copii și tineret „Maxim Gorki” — filmele „Un flăcău din Al-tai”, „Caietul albastru” și „Impărăția oglinzilor strălucite”.

Cele două jurii — pentru filmele artistice și pentru filmele documentare și științifice — intrunesc reprezentanți de seamă ai cinematografului sovietic: scriitori, critici, printre care regizorii I. Heifîț și L. Kulidjanov, dramaturgul A. Levada, scriitorii D. Granin și O. Pisarjevski ș.a.

Doi ingineri, Robert Vikkers și Alexandr Kanevski au conlucrat, în calitate de scenariști cu regizorul bielorus Boris Rițarev la realizarea filmului „Cu 40 de minute înaintea zorilor”, o peliculă despre oamenii de azi, emoționantă prin profunzimea și poezia sa. Filmul a fost turnat într-un colhoz, un port fluvial, o clinică și pe șantierul unei hidrocentrale. În distribuție figurează actorii K. Ianițki de la teatrul de estradă, Larisa Danilina, studentă la Institutul unional de cinematografie din Moscova, Gleb Strijenov ș.a.

Regizorul A. Room, unul dintre pionierii cinematografului sovietic a început la „Mosfilm” ecranizarea povestirii lui A. Kuprin „Brățara cu granate”.

Tamara Siomina, interpreta sensibilă și profundă a Katiușei Maslova din filmul lui Mihail Sveiter „Învierea”, colaborează din nou cu acest regizor. Ea deține rolul principal în filmul „Timp, înainte!”, inspirat de romanul lui V. Kataev

REFLECTOR

În vizită la Klara Luciko și Serghei Lukianov

Ne-am propus să facem o vizită unor cunoscuți actori de cinema: Klara Luciko și Serghei Lukianov, pe care să-i prezentăm cititorilor la ei acasă, în ambianța lor cotidiană, „fără grimă”, considerînd că aceasta ne va ajuta să le înțelegem mai bine creația, personalitatea, să le pătrundem tainele măiestriei actricești.

Am sunat așadar la locuința lor, dar norocul nu ne-a suris. Erau plecați amîndoi. Pentru a nu rata însă reportajul propus, am cerut sprijinul fetei lor, Oksana, în vîrstă de treisprezece ani, care s-a dovedit o gazdă deosebit de îndatoritoare.

Oksana ne însoțește în fiecare cameră, arătîndu-ne albume, fotografii. Peste tot ne atrag atenția sculpturile lucrate de Serghei Lukianov, ca și suvenirele din diferite țări vizitate de cei doi actori...

Pe o măsuță dintr-un colț al camerei, unde, după informațiile Oksanei, se află lucrurile la care tata ține cel mai mult, zărim, alături de alte obiecte primite în dar, o mică lampă de miner. Ea a fost dăruită fostului miner Serghei Lukianov de prietenii lui din Donbass, după premiera cu „Nezmul Jurbînilor”.

Oksana ne vorbește cu însuflețire despre marea pasiune a lui Serghei Lukianov pentru sculptură.

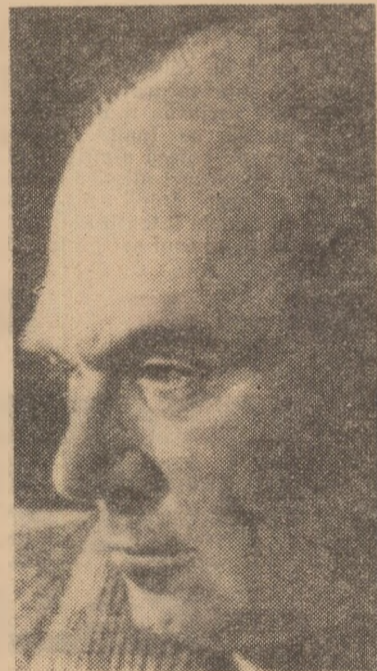
— Vedeți, rădăcina asta am găsit-o într-o zi pe cînd ne plimbam prin pădure, în împrejurimile Moscovei — ne spune ea. Tata a cioplit-o puțin și din ea a ieșit o sculptură originală.

Sculpturi din lemn și din metal, figurine bizare, policioare pentru flori și luminări multicolore lucrate cu finețe, împodobesc întreaga locuință. Camera lui Lukianov e o veritabilă seră. Actorul s-a străduit să suprime literalmente pereții locuinței sale citadine, pentru a simți aici o părticică din marea, frumoasă, poetică natură.

În fața noastră, pe o etajeră, sute de fotografii. Roluri, roluri... pe scenă, în filme... Examinîndu-le ai impresia că răsfoiești pagini din biografia acestei talente familii de actori. Klara Luciko și Serghei Lukianov obișnuiesc să lucreze împreună, în aceeași echipă de filmare.

Pe Lukianov-actorul îl caracterizează gesturile energice, largi, tonurile emoționale intense, bogate, în timp ce actriței Luciko îi este specifică finețea trăsăturilor spirituale, fiecare nuanță fiind parcă filtrată prin severul control al rațiunii. Două temperamente artistice diferite, stiluri diferite ale manierei interpretative. E interesant de știut care dintre ele îi vor fi proprii Oksanei. Căci fetița e „ferm” hotărîtă să devină la rîndul ei actriță. Duelul actoricesc al acestei familii se va transforma în curînd într-un trio. În noul film al regizorului leningrădean Nikolai Rozantsev își va face debutul și Oksana Lukianova.

Pentru acest prim rol „serios” (pînă acum a interpretat multe roluri în spectacolele școlare) Oksana s-a pregătit cu minuțiozitate. Sarcina îi e ușurată de faptul că interpretează o fetiță de

Serghei Lukianov

vîrstă ei, naivă, care vrea să pară mai mare, își dă aere și pe deasupra e și răsfățată. Klara Luciko are în acest film rolul mamei, o doctoriță oarbă, cu ajutorul, căreia este descoperit și demascat un criminal. „În schimb tata are un rol foarte greu — povestește Oksana, el este un personaj atît de... negativ încît la început a vrut să-l refuze. Știi, îi este foarte neplăcut să joace un asemenea erou”.

... O familie interesantă, talentată. Cunoșcînd-o mai îndeaproape, chiar și indirect, cum am făcut-o noi, vom aștepta revederea membrilor ei pe ecran așa cum așteptăm o întîlnire cu prietenii apropiați.

U. Parcenko

Un nou film al lui GRIGORI ROȘAL

Încă nu s-a turnat nici un metru de peliculă, dar pentru scenaristul și regizorul filmului, ca și pentru operatorul și pictorul scenograf totuși este cît se poate de limpede, viitoare producție cinematografică fiind de pe acum discutată în cele mai mici detalii.

Inspirat de romanul Galinei Serebriakova, noul film al lui Grigori Roșal, consacrat tinereții lui Marx și Engels, perioadei anilor 1848 și 1849, își propune să ilustreze, după cum afirma recent regizorul său, rolul celor doi eminentei dascăli ai proletariatului în desfășurarea evenimentelor revoluționare, dar mai ales personalitatea lor complexă. De aceea, în economia peliculei vor ocupa un rol important nu numai istoria publicației revoluționare „Neue Rheinische Zeitung”, ci și relațiile celor doi tineri cu diversele personalități politice și culturale ale vremii, dragostea dintre Karl Marx și Jenny von Westphalen etc.

O parte dintre episoadele filmului va fi turnată în R.D. Germană, restul urmînd să se filmeze pe platourile „Mosfilmului” și în decorurile exterioare special construite.

O misiune importantă va reveni specialiștilor în filmări combinate — operatorului B. Aretki și pictorului L. Alexandrovskaja.

Activitatea preliminară a realizatorilor filmului a primit un sprijin prețios din partea secției informativ-metodice a „Mosfilmului”, care le-a furnizat o cantitate imensă de material iconografic necesar reconstituirii personajelor, epocii și locurilor zugrăvite de film.

În privința distribuției, regizorul Roșal arăta că după o minuțioasă selecție a atribuit principalele roluri actorilor Igor Kvașa (Marx), Andrei Mironov (Engels), Rufina Nifontova (Jenny Marx), Ariadna Șenghelaia, Vasili Livanov, Nihita Mihalkov, Klara Luciko.

Scenariul regizoral fiind definitivat, în momentul de față echipa de turnare a filmului „Karl Marx” se află în ajunul „primului tur de manivelă”.

IN JURUL LUMII

S-ar părea că natura a creat insulele din Mările sudice ale Oceaniei după un „proiect tip”: fiecare insulă este împrejmuită de o palisadă de recife de corali, dincolo de care se așterne, presărată cu o sumedenie de solzișori aurii și incrementată ca oglinda lucie a unui lac, apa lagunei care înaintea pe nesimțite spre țărmul ușor înclinat. Așa ni se înfățișează Fiji, Tonga, Tuamotu, Marchizele și multe alte grupuri de insule din Pacific. Dar natura își are „capriciile” ei. Și unul dintre ele îl constituie Noile Hebride.

La 14 august 1774, când a văzut întâia oară insula Tanna, căpitanul Cook a avut impresia că se află într-o altă emisferă, căci țărmul ei abrupt, neobișnuit pentru aceste meleaguri, semăna cu povirnitele coaste cafenii ale insulelor Hebride din nord-vestul Scoției. Drept care arhipelagul a fost botezat Noile Hebride.

Așezate la răspântia unor foarte importante căi maritime, la granița a două oceane Noile Hebride au format în secolul al XIX-lea obiectul multor neînțelegeri între Franța și Anglia. În insule ancorau corăbiile sub cele mai diverse pavilioane, pe țărm debarcau bande de pirați, recrutate la Marsilia sau Liverpool care, sub protecția tunurilor de pe bricurile sau fregatele lor, începeau imediat să „apere interesele populației băștinașe”. Și lupta de „apărare” a fost atât de cumplită încât în scurtă vreme pe țărm n-au mai rămas băștinași: cei care izbutiseră să scape de recrutarea silită ca sclavi pe plantațiile din Lumea nouă și din insulele învecinate se refugiaseră în junglă.

Noile Hebride au constituit mult timp un măr al discordiei. Abia în 1906, temându-se ca insulele să nu intre în posesia unui al treilea pretendent — Germania — Franța și Marea Britanie au stabilit arhipelagului statutul de codominion.

...De la așezarea Tanmaru pînă la Amok, un sătuleț pitit în hățiturile aproape inaccesibile ale platoului Big-Namba din centrul insulei Malekula, sint numai patruzeci de kilometri. Dar abia în a treia zi de călătorie, deasupra pădurii suprasaturate de umiditate (era perioada musonilor) au început să se înalțe șuvițe de fum, iar pe potecă s-au ivit războinici cu statură atletice și înarmați cu puști. După ce s-a convins de bunele intenții ale oaspeților, Kali, tînărul șef de trib, i-a

poftit în satul Amok. Membrii tribului nambo tocmai prăznuiau Namenghi, cea mai mare sărbătoare a lor, care are loc o dată la cinci ani, în iunie, după încheierea lucrărilor agricole. Sărbătoarea e prilejuită de înălțarea în grad a tînărului șef de trib sau a vreunei rude a lui.

Cele câteva „titluri” în vigoare la tribul nambo sint respectate cu strictețe; fiecare „titlu” acordă anumite drepturi celor care le dețin. Pentru bărbați există două „titluri” superioare, acela de *velvel* și de *melaul*; ele nu se acordă numai membrilor familiei conducătorului de trib, ci și celor mai viteji și mai iscușiți războinici. Fiii șefilor de trib moștensec titlul de *velvel*. Ceea ce nu înseamnă, însă, că ei sint scutiți de o educație aspră căci, conform tradiției, conducătorul trebuie să fie cel mai puternic și mai curajos bărbat.

Membrii tribului nambo se mai împart și în câteva familii mari, care se „specializează” într-un anumit meșteșug. O familie este

Construcții de colibe și totemuri

alcătuită, bunăoară, din meșteri în înălțarea de colibe și în făurirea de totemuri, deci din constructori și sculptori; o alta din muzicanți, o alta din specialiști în împletirea coșurilor etc.

Celibatarii din ambele grupe locuiesc într-o mare colibă comună. Războinicii au dreptul la o

singură soție, ceea ce nu e valabil, bineînțeles, și pentru șeful de trib. În zilele de lucru deținătorii celor două titluri nu se deosebesc între ei prin îmbrăcăminte sau podoabe. Dar cu prilejul sărbătorii Namenghi ei se împodobesc cu pene, își infrumusețează trupul cu vopsele pregătite din scoarță

Armele sint singurul indiciu că sărbătoarea se desfășoară în secolul nostru. Bărbații se alinaiază pe două rânduri, iar femeile se apropie de ei și-i ating ușor cu mina pe umăr. După această urare de drum bun cele două șiruri, se apropie, legându-se ritmic, vînătorii ridică arma la umăr și văduhul se cutremură de salve. Apoi dansatorii, furișându-se cu multă agilitate, pornesc din nou în „urmărirea prăzii”.

Intre timp, într-un ungher al pieții se deschide un fel de „expoziție agricolă”; cu iams, banane uriașe, nuci mari de cocos și purceluși grași. Când dansul vînătorilor se termină, șeful de trib dă semnalul și exponatele sint așezate pe masă. De sub niște pietre fierbinți femeile scot bucăți de carne și rădăcini învelite în frunze.

Vara tropicală este în toi. Deși din țării se revarsă asupra Amokului două sute de tone de soare, ritmul Namenghi e în continuă creștere. În tribul nambo aproape că nu există om care să nu știe să cînte și să danseze, cu toate că textul cîntecelor e nescriș, transmitându-se de secole din generație în generație, ca dealtminteri și mișcările rituale.

Principalul punct de atracție al serbării este dansul omului-pasăre. Iată că din hățiș își face apariția omul-pasăre — *nibelul*. Albul vopselii care-i acoperă trupul e învîrșat în albastru și roșu, iar capul e împodobit cu pene. El intruchipează toate duhurile rele. Scoate țipete ascuțite, își agită spasmodic miinile și se repede către dansatori cu degetele chircite în chip de ghiare. O tobă mică, confecționată dintr-o nucă uscată de cocos, scoate niște sunete lugubre. La un moment dat

cîntecul amuțește. *Nibelul* rupe lanțul dansatorilor, se învîrte amețitor și, în cele din urmă, face un salt înspre grupul de femei. Dar bărbații fac zid în calea lui. Cîntecul începe din nou și duhul rău, infricosat de îndrăzneala vînătorilor, dă înapoi și se întoarce în junglă. Binele a învins...

...Insula Efate e situată la sud de Malekula, chiar în centrul arhipelagului. Pe teritoriul ei se află orașul Port-Vila, capitala codominionului. În niște căsuțe joase sint instalate reședințele celor doi comisari superiori. Pe țărm se înalță câteva clădiri mari, adăpostind depozitele de mărfuri ale comercianților cu ridicata, care cumpără de la coloniștii locali kopra, nuci de cocos, cacao și bumbac. Efate este insula cea mai bine amenajată și mai „civilizată” din cuprinsul Noilor Hebride. Locul băștinașilor, care au dispărut cu desăvîrșire, a fost luat de locuitori originari din Indochina.

În insula Villare am ajuns cu barca cu motor a unui pastor adventist, unul dintre numeroșii misionari-predicatori care au invadat arhipelagul spre a-i creștina pe „păgîni”. Dar după fiecare botez, triburile locale s-au întors la idolatrie, credință cultivată de veacuri. Cum ar fi putut ei să creadă în dumnezeul albilor cînd colonialiștii le aduseseră numai robie, rom și boli? În ultimele decenii, misionarii și predicatorii creștini din diverse secte, au desfășurat o activitate febrilă în insule. Dar — cum ne-a mărturisit chiar pastorul din Villare — „rezultatele pe care le-am obținut pînă acum nu sint de natură să ne entuziasmeze”.

Mark Belenki

În drum spre Amalteea

6.

Nuvelă de aventuri științifico-fantastice de A. și B. STRUGAȚKI

(urmare din numărul trecut)

— Marș! zberă Jilin. Vărețica o zbughi într-o direcție nedeterminată și dispăru.

— Te omor! scriși Bikov. Jilin, la loc! Jilin se întoarce și chiar în acel moment „Tahmasib” primi o lovitură groaznică.

5.

După cină, Valnoga intră în sata de odihnă și spuse, fără să se uite la cineva: — Am nevoie de apă. Sint voluntari? — Sint, răspunse Kozlov. Potapov ridică și el capul de deasupra tablei de șah, rostind: — Sint. — Desigur că sint! zise și Kostea Stefenko. — Pot să merg și eu? întrebă Zoika Ivanova, cu vocea ei subțirică. — Se poate, încuviință Valnoga, fixind plafonul.

— Galea, hai cu noi! strigă Stefenko. Galea, culcată în fotoliul din fața magnetovideofonului, răspunse alene: — Fie...

Se sculă și se întinse. Avea două zeci și opt de ani, era înaltă, oacheșă și foarte frumoasă. Cea mai frumoasă femeie din stație. Jumătate din băieți erau îndrăgostiți de ea. Era conducătoarea observatorului astronomic.

— Am plecat, spuse Kozlov. Își încheie bocancii magnetici și porni spre ușă, urmat de ceilalți. Se duseră la depozit și luară vestoane imblănite, ferăstrăie electrice și o platformă autopropulsată.

„Icegrotte”, (peștera de gheață), așa se numea locul de unde stația se alimenta cu apă pentru nevoile tehnice, pentru spălat, băut și gătit. Amalteea, o sferă turită cu un diametru de o sută treizeci de kilometri, era alcătuită în întregime din gheață. O gheață ca cea de pe Pămînt, doar că era acoperită cu un strat subțire de praf meteoric și presărată cu fragmente de piatră și fier.

Platforma trecu prin culoarul orizontului inferior și intră în „icegrotte”. Era într-adevăr o peșteră, un tunel săpat în gheața masivă. Trei tuburi luminescente străbăteau

tunelul dar lumina reflectată de pereți și de tavan părea că izvorăște din nenumărate becuri.

Aici nu mai era o podea magnetică și trebuiau să umble cu băgare de seamă. Era neobișnuit de frig.

— Gheață, spuse Galea. Exact ca pe Pămînt. Am să vin întotdeauna aici, după lucru.

— Tinjești după Pămînt? o întrebă sfios Zoika.

Avea cu zece ani mai puțin decât Galea, era laborantă la observatorul astronomic și se pierdea în fața superioarei sale.

— Foarte mult, răspunse Galea. Vezi tu, Zoika, mi-e dor să stau pe iarbă, să mă plimb seara prin parc, să dansez... Nu dansurile noastre aeriene ci un vals obișnuit. Să beau din pahare obișnuite și nu din niște pere caraghioase. Și să port rochii în loc de pantaloni. Mi-e dor de o rochie obișnuită.

— Și mie, oftă Potapov.

— Ți-e dor de o rochie? îl întrebă Kozlov.

— Caraghioșilor! îi apostrofă Galea. Luă de jos o bucățică de gheață și o aruncă spre Potapov. Potapov sări în sus ca să

Planetocarul fonic „Tahmasib”, condus de căpitanul Bikov, se află în drum spre Amalteea, pentru a veni în ajutorul unor cercetători cosmici amenințați de foamete. În apropierea lui Jupiter planetocarul se ciocnește de un meteorit și suferă o avarie.

se ferească, se lovi cu spatele de tavan și fu proiectat peste Stefenko.

— Mai încet, mormăi acesta supărat. Al să nimeresti sub fierăstrău.

— Ei, cred că e destul, spuse Kozlov, care desprinsese din perete al treilea bloc. În-cărați, băieți!

Platforma ieși din „icegrotte” și Gregor închise poarta.

— Are să ne fie greu dacă nu vine „Tahmasib”, gândi cu glas tare Kozlov.

— Va veni, spuse hotărît Galea. Va veni neapărat, băieți!

— Totuși, mă gîndesc să-i propun șefului să micșoreze rațiile zilnice, spuse Kozlov. Cel puțin la bărbați.

— Prostii, replică Zoika. Am citit că femeile suportă foamea mult mai ușor decât bărbații.

Mergeau pe culoar, în urma platformei care se mișca încet.

— Era vorba de femel, observă Potapov, nu de copii...

— Ce spirit metallic! exclamă Zoika. E de-a dreptul din fontă!

— Nu zău, băieți, spuse Kozlov. Dacă Bikov nu va sosi miine, trebuie să-i adunăm pe toți și să le cerem consimțămîntul pentru micșorarea rațiilor.

— Desigur, se învoi Stefenko. Eu cred că toată lumea va fi de acord. Platforma se opri la intrarea în bucătărie. — Descărcați, spuse Valnoga, fixind po-deaua.

**NUMAI INTRE
3 AUGUST - 10 SEPTembrie**

MARI REDUCERI DE PREȚURI LA ARTICOLE DE VARA

Marluri de calitate - Sortimente variate

TESĂTURI: In - Bumbac - Mătase

TRICOTAJE: Bumbac - Relon
Lină amestec

**MARI REDUCERI DE PREȚURI
20-25 %**

**MARI REDUCERI DE PREȚURI
20-30 %**

INCALȚĂMINTE: Bărbătești - Damă

GALANTERIE - MAROCHINĂRIE
Pălării - Poșete - Cravate

CONFECTII: Rochii - Costume
Compleuri

SEZONIERĂ 3 AUGUST - 10 SEPTembrie

SOLDARE

Nu pierdeți ocazia de a fi buni gospodari, căci omul gospodar își face vara sanie și iarna car.

**STOFE
de CALITATE**

L.S. LIBERTATEA

**BOGAT ȘI VARIAT SORTIMENT
DE DESENE ȘI CULORI**

SIBIU

În bucătărie era o tăcere neobișnuită, răcoare și nu mirosea a nimic. Valnoga suspoarta greu această atmosferă dezolantă.

Blocurile de gheață fără descărcate în tăcere și introduse în gura căscată a purificatorului de apă.

— Mulțumesc, mormăi Valnoga, fără să ridice capul.

— Cu plăcere, nene Valnoga, spuse Kozlov. Să mergem, băieți.

Se îndreptară spre depozit apoi, tot în tăcere, se întoarseră în sala de odihnă. Galea își luă cartea și se cuibări în fotoliul din fața magnetovideofonului. Stețenko tropăi nehotărât pe lângă ea, se uită la Kozlov și Zoika care se așezaseră la masa de studiu (Zoika urma, fără frecvență, institutul energetic iar Kozlov o ajuta), suspină și se tîri spre camera lui.

6.

Era evident că un meteorit mare nimerise în reflector. Simetria distribuției forței de tracțiune pe suprafața paraboloidului se tulburase instantaneu și „Tahmasib” începuse să se rotească în jurul său. În cabina de comandă, numai Bikov nu-și pierduse cunoștința. De fapt și el se lovisse de ceva cu capul, apoi cu șoldul și nu putuse să respire un timp, dar reușise să se înclăteze cu minile și picioarele de fotoliul în care-l aruncase primul șoc. Apoi se întinse și se căfără pînă cînd ajunse la pupitrul de comandă. Totul se învîrtea în jurul lui cu o viteză neobișnuită. De undeva de sus se prăbuși Jilin și zbură pe lângă el cu minile și picioarele răsfirate. Lui Bikov i se păru că în Jilin nu mai rămăsese nici o urmă de viață. Își aplecă fruntea spre panoul de comandă și, ochind cu atenție, apăsă cu degetul clapa necesară.

Timonierul cibernetic conectă motoarele cu hidrogen și Bikov simți un șoc asemănător celui care se produce cînd un tren în plină viteză se oprește brusc. Se aștepta la asta și își propusese picioarele în suportul pupitrului. Numai așa reuși să nu fie smuls din fotoliu. Vederea i se întunecă și gura i se umplu cu fărîmături de smalt desprins de pe dinți. „Tahmasib” se redresă.

Bikov conducea nava prin norul de pietre și sfărîmături metalice. Pe ecranul sistemului de urmărire se zbăteau stropi albăștrii. Erau mulți, foarte mulți, dar nava nu se mai smucea de culo-colo — instalația antimeteoritică era deconectată și nu mai influența timonierul cibernetic. Prin zgomotul asurzitor, Bikov desluși de cîteva ori un strident „panc-ș-ș-ș” și de fiecare dată era scaldat de un abur glacial. O dată, ceva explodă în spatele său. Apoi semnalele de pe ecran se răriră și în cele din urmă dispărură de-a binelea. Asaltul meteoriților se terminase.

Bikov se uită la indicatorul de traseu. „Tahmasib” cădea, străbătînd exosfera lui Jupiter. Își pierduse viteza în timpul asaltului meteoritic și cădea în spirală convergentă. În timpul acestor asalturi, nava, abătîndu-se de la direcție, își pierde întotdeauna viteza. Așa se întimpla și în raidurile obișnuite Jupiter—Marte sau Jupiter—Pământ, fără să existe, însă, vreun pericol. Dar aici, deasupra lui Jup, pierderea de viteză însemna moarte sigură. Nava era sortită să ardă în straturile dense ale atmosferei acestei planete monstruoase. Așa se întimplase acum zece ani cu Paul Danger și, probabil, cu Serghei Petrușevski. Iar dacă nu va arde, se va prăbuși în abisul de hidrogen, de unde nu există altă posibilitate de ieșire, decît cu ajutorul unui motor feticic.

În romînește de ION HOBANA

(Va urma)

PRACTICE • FRUMOASE
IGIENICE • CONVENABILE

TRICOTAJE
din
BUMBAC
pentru adulți și copii

*Modele, contexturi
și culori diferite*

**BLUZE • JACHETE
SCAMPOLOURI • VESTE
CAMAȘI • ARTICOLE
DE LENJERIE**

Recomandări. Produsele se spală în apă caldă în care se adaugă puțin „Alba Lux” (o lingură la 5 litri apă). Se clătește în apă călduță și apoi rece. Se store prin presare. Nu se usucă prin alinare și nici pe sobă sau calorifer.

Cititori de la sate!

Cărțile pe care nu le găsiți la librăria sau magazinul mixt ori universal (sau la difuzorul de carte) din localitatea dv. de domiciliu le puteți obține adresîndu-vă printr-o scrisoare sau carte poștală secției „Cartea prin poștă” din orașul reședință a regiunii, la următoarele adrese:

- Reg. Argeș — Întreprinderea comercială internațională — Pitești, str. Tîrgul din Vale nr. 23
- Reg. Bacău — I.C.I. Bacău — bd. 23 August nr. 34
- Reg. Banat — I.C.I. Timișoara, str. Ungureanu nr. 17
- Reg. Brașov — I.C.R. Brașov, str. Căramidarilor nr. 4
- Reg. Cluj — I.C.I. Cluj, str. Fabrica de Chibrituri nr. 1
- Reg. Crișana — I.C.I. Oradea, str. Martirilor Deportați nr. 32
- Reg. Dobrogea — I.C.I. Constanța, str. Ștefan cel Mare nr. 84
- Reg. Galați — I.C.R. Galați, str. 11 Iunie nr. 25
- Reg. Hunedoara — I.C.I. Deva, str. George Enescu nr. 40
- Reg. Iași — I.C.I. Iași, str. 7 Noiembrie nr. 20
- Reg. Maramureș — I.C.I. Baia-Maro — Cartier Depozite
- Reg. Mureș-Autonomă Maghiară — I.C.I. Tg. Mureș
- Reg. Oltenia — I.C.I. Craiova, str. Rampei nr. 35
- Reg. Ploiești — I.C.I. Ploiești, str. Grivița Roșie nr. 23
- Reg. Suceava — I.C.I. Suceava, str. 8 Mai — Cartierul Burdujeni
Librăriei „Cartea prin poștă” din București, str. Biserica Enci 16

Cărțile cerute vor fi trimise prin poștă la adresa indicată de dv., plata făcîndu-se la primirea coletului.

La aceleași adrese puteți cere și vi se vor trimite gratuit cataloage de cărți din domeniul dv. de activitate, cataloage ale cărților literare, recomandări, recenzii, note bibliografice etc.

GIL

**COMPLEXUL PENTRU
INDUSTRIALIZAREA
LEMNULUI**

**C.I.L.
BRAILA**

PRODUCE:

PLACI AGLOMERATE CU RĂȘINI DE UREOFORMALDEHIDĂ DIN AȘCHII DE LEMN TRIPLU STRATIFICATE

ECONOMICE, STABILE, GROSIMI UNIFORME, RANDAMENT SPORT LA CROIRE, PERFECT PLANE, FORMATE PRACTICE, SE POT FURNURI etc.

Domenii de utilizare:

MOBILIER, PLAFOANE, PEREȚI DESPĂRȚITORI, AMENAJĂRI INTERIOARE, VAGOANE TRAMVAIE, LAMBRIURI, CONSTRUCȚII NAVALE etc.

Greutate specifică 60 kg/mc. Grosimi : 8, 12, 16, 19, 22, 25 mm
Formate : 1.830/3.660, 1.830 1.830 mm, 2.440/1.830, 1.220/1.830 mm

Cosmosul și filatelia

Filatelia, care nu rămâne niciodată în urma evenimentelor, nu s-a dezmințit nici de data aceasta. De îndată ce primul om și-a luat zborul spre Cosmos, ea a înregistrat cu promptitudine evenimentul. În cei șapte ani ai erei cosmice mărcile poștale s-au transformat într-o originală cronică a explorării spațiului cosmic, într-o „galerie filatelică” a cosmonauticii.

Galeria numără astăzi peste 150 de mărci sovietice, iar dacă mai adăugăm și emisiuni ale celorlalte țări care au marcat valoroasa realizare a cosmonauticii sovietice, colecția se triplează. Nu e deci de mirare că în U.R.S.S. există mii de colecționari de mărci „cosmice”. La Moscova a fost creat chiar și un club special al filateliei „cosmice”.

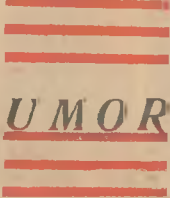
Dacă, însă, orice colecționar poate numi, fără să ezite, ultima marcă din colecția respectivă, el întâmpină unele dificultăți când e vorba să răspundă care dintre aceste mărci a fost emisă prima. Să fie timbrul apărut în noiembrie 1957, cu prilejul lansării întiiului satelit artificial al Pământului sau acela reprezentând portretul lui Tjolkovski și imaginea unei nave cosmice, emis cu o lună înainte? Nici unul nici celălalt. Adevărul e că ambele au avut un predecesor. Poșta italiană și-a „plăsat pe orbită” o marcă cosmică înfățișând un satelit artificial al Pământului cu un an înainte ca satelitul lansat de U.R.S.S. să fi deschis o nouă pagină în istoria omenirii. Marca a apărut în septembrie 1956, cu prilejul Congresului internațional al Federației astronomice de la Roma. În momentul de față marca, care la timpul respectiv nu s-a bucurat de o deosebită atenție, este foarte căutată.

Se poate afirma că dacă în primii cinci ani ai erei cosmice numai 25 de țări au emis mărci consacrate sateliților și cosmonauților sovietici și americani, în 1963 pe arena filateliei „cosmice” au apărut peste 40 de state din Europa, Asia, Africa și America. Cea dintii țară de pe continentul african, care a consacrat filatelic zborul primului om în Cosmos, a fost Republica Togo, iar din America de Sud — mica posesiune olandeză Suriname.

„Gagariana filatelică”, cum este numită colecția consacrată zborului lui Iuri Gagarin, numără astăzi câteva zeci de mărci, între care și o originală emisiune apărută în 1962

în Insula Sunda, situată în preajma Scoției. Profitând de tradiționalul drept de a emite mărci pentru nevoi proprii (așa numite mărci „locale”) poșta din această insuliță a lansat pe piață două mărci și două blocuri filatelice, reprezentând, mult micșorate, desenele de pe timbrele apărute în aprilie 1961 în Polonia și România.

În această ordine de idei, nu trebuie să uităm nici mărcile prilejuate de zborul efectuat în 1963 de cosmonauții sovietici Valeri Bikovski și Valentina Tereshkova. În numai o lună și jumătate poșta din diverse țări ale lumii a emis circa zece timbre consacrate zborului în Cosmos a primei femei din lume. Și numărul lor crește vertiginos.

Aviz amatorilor de premiere

Să asisti la o premieră e avantajos din multe puncte de vedere:

a) poți conta pe o invitație gratuită;
b) cunoștința cu autorul te scutește de îngheșuiala de la garderobă, deoarece îți lași paltonul și pălăria în biroul directorului;

c) câștigi faima unui bun cunoscător în ale teatrului, căci numai acestora le e sortit să nimerescă la o premieră.

Dar în ciuda acestor avantaje evidente mi-am dat cuvântul să nu trec niciodată pragul unei săli de teatru în ziua premierei. Hotărârea definitivă am luat-o aseară. Locurile — am fost cu soția — erau excelente. Programul ni s-a înmănat gratuit. Spectacolul a început la 6,30 punct. Într-un cuvânt totul a fost în cea mai perfectă ordine.

Pe scenă și-a făcut apariția un grup de tineri în frunte cu un flăcăiandru poznaș care cînta la gitară. Mi-am amintit că pe flăcăul ăsta l-am mai văzut în alte două piese ale aceluiași autor. Tocmai mă pregăteam să-mi împărtășesc impresia când am auzit șoapta șuierătoare a nevestei:

— Bagă de seamă ce vorbești. Soția autorului stă în spatele nostru.

Am tăcut. Când unul din eroi a repetat o glumă veche de un secol nevastă-mea și alte câteva persoane din jur au izbucnit în ris.

— De ce nu rizi? — mi-a șuierat nevastă-mea din nou. — În dreapta noastră stă nepotul dramaturgului.

Un monstru dintr-un film de groază? Pentru a vă lămurii, priviți fotografia din dreapta jos.

Jocul lui Arhimede

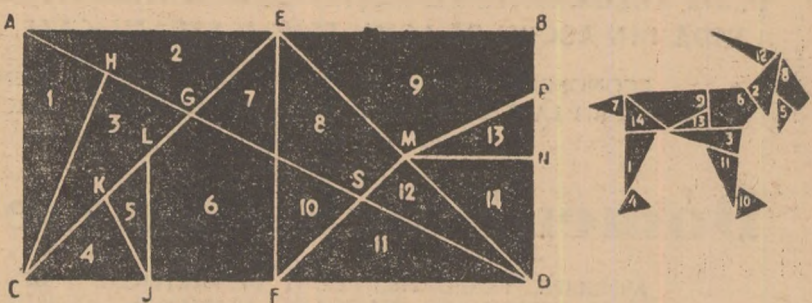

Timp de câteva secole acest joc l-a pasionat pe vechii greci și pe romani așa cum ne pasionează astăzi pe noi șahul. Jocul e plin de surprize, dezvoltă ingeniozitatea și formează ochiul în vederea unei mai bune percepții a liniilor și formelor.

Din 14 fragmente de aceeași culoare, decupate dintr-un dreptunghi pot fi alcătuite diverse figuri de oameni, păsări, animale etc. Figurile trebuie să fie, bineînțeles, cit mai

exacte, bine proporționate și expresive. Fragmentele le puteți tăia din lemn sau carton. Pentru aceasta copiați întocmai desenul de mai jos. Fragmentele pot fi așezate după bunul plac, pe orice parte. Îmbinarea perfectă a elementelor nu este obligatorie, dar trebuie folosite neapărat toate cele 14 fragmente.

Vă recomandăm să începeți prin a alcătui figurile reproduce, după care aveți toată libertatea să vă imaginați orice altă figură.

Piesa mă plictisea. I-am șoptit nevestei că n-ar fi rău s-o ștergem în pauză.

— Ai innebunit! Privește colo! — și-mi arătă din ochi o lojă în care trona însuși autorul.

„Sintem impresurați!” — m-am gândit cu disperare și m-am pomenit exclamând:

— Admirabil!
Nevastă-mea mi-a mîngîiat mina în semn de recunoștință.

Am privit în jur și am remarcat că și alți spectatori aveau un aer nenorocit. Cu mîinile încleștate de brațele fotoliului ei mormăiau:

— Incintător!
— Strașnic! Bravo!
— Excepțional!

În pauză m-am repezit la bufet în speranța că voi putea, în sfîrșit, să-mi vărs năduful. Dar nevastă-mea m-a avertizat:

— Să nu pălăvrăgești vrute și nevrute despre piesă. Uite-o pe soacra autorului, care dă tircoale bufetului cu un bloc-notes în mînd. Vezi să nu te încondeieze!

În pauza următoare m-am întîlnit cu un prieten cu care gîndeam că pot schimba câteva vorbe despre piesă și m-am retras cu el într-o anume încăpere a complexului sanitar. Dar omul meu îmi făcu un semn discret în direcția unui bătrînel ce-și fuma țigara într-un colț:

— Atenție, e frate cu bunicul autorului. În pauze se plasează aici.

La sfîrșitul spectacolului am sărit cu toții în picioare și am început să aplaudăm frenetic. Aplauzele erau punctate de strigăte disperate:

— Bravo! Autorul!

Și autorul își făcu apariția pe scenă, îi îmbrățișă, pe rînd, pe actori, apoi se apropie de rampă și se porni și el să aplaude. Am stat așa un timp, față în față, autorul și noi, publicul, întrecîndu-ne în aplauze. Autorului nu-i venea să plece. Nu plecam nici noi. Părea că nici o forță din lume nu ne poate sili să părăsim sala.

În cele din urmă cortina s-a lăsat. Încercarea a luat sfîrșit. Ne-am furișat tiptil spre ieșire, timizi și abătuși. Ce să-i faci, așa-i omul. O faptă rușinoasă săvîrșită în public îl apasă de două ori mai greu.

M. Semionov

● Francezii îi consideră pe bretonii cei mai prolifici și mai longevivi locuitori ai țării. În fiecare an, în Bretagne se organizează concursuri care au drept scop să aleagă familia „cea mai vîrstnică”. Anul trecut, bunăoară, pe primul loc s-a situat familia Gilbinet, în vîrstă de 423 de ani. Marianne, cea mai bătrînă membră a familiei, avea 97 de ani, iar cei patru frați ai ei respectiv 86, 82, 80 și 78 de ani. Ei au bătut recordul anului precedent care fusese de numai 400 de ani.

● În Australia se practică, numai de către femei, un sport amuzant: aruncarea făcălețului. La recente competiții au participat și reprezentante din Anglia și S.U.A. Dar pe primul loc s-au clasat gazdele. Se spune că unii bărbați nu prea agreează acest sport, mai ales că anul acesta recordul la aruncarea făcălețului a atins 37,5 metri.

● În orașul Bünde din R.F.G. există un muzeu al țigărilor, care cuprinde tot ce se referă la fumat și la istoria lui. Printre exponate se află cea mai mare țigară din lume, lungă

CALEIDOSCOP OLIMPIC

Nu ne mai despart decît două luni de clipa cînd în insulele japoneze va debarca, de pe bordul vapoarelor și avioanelor, numeroasa armată olimpică alcătuită din sportivi din 104 țări. În vederea acestei întîlniri, organizatorii celei de a XVIII-a Olimpiade pregătesc intens mii de interpreți. Majoritatea dintre ei sînt studenți la cele mai bune universități din Japonia. Spre a-și însuși cit mai bine terminologia sportivă, interpreții au urmat cursuri speciale despre Jocurile Olimpice. În momentul de față, viitorii însoțitori fac practică în diverse asociații sportive.

● Direcția poliției din Tokio pregătește și ea un grup de traducători recrutați dintre polițiști. În fiecare din cele 68 de secții de poliție, aflate în preajma obiectivelor olimpice, va exista cite un polițist care să vorbească limba engleză. În afară de engleză, ei vor învăța fraze mai des uzitate în limbile rusă, germană, franceză, italiană, chineză și coreeană.

● S-a calculat că în timpul Olimpiadei o mie de sportivi își vor aniversa ziua de naștere. Drept care Comitetul olimpic a hotărît ca fiecărui sărbătorit să i se ofere un tort special, împodobit cu creasta celebrului munte Fuji-iama, executată din cremă.

● „Tokio olimpic” se numește deocamdată filmul documentar despre Jocurile Olimpice, pe care a început să-l turneze cunoscutul regizor japonez Con Icikawa. „Intenționez să fac un film pîtruns de ideile păcii și prieteniei, un film care să arate cum flacăra olimpică a ajuns pentru prima oară în istorie în insulele japoneze”, a declarat regizorul.

● Pînă acum au fost reținute toate cele 31 000 de locuri la hoteluri, de care dispune Comitetul nipon de pregătire. Dar amatorii de a vizita Tokio în zilele Olimpiadei sînt atît de mulți, încît a trebuit ca număr de cămine pentru tineret și studenți să fie transformate în hoteluri. Vor fi folosite pentru cazare și o serie de vapoare ancorate în chei, precum și vechi temple din preajma Tokio-ului.

● Cinci mii de sportivi străini și japonezi vor însoți flacăra olimpică de la Atena la Tokio. Potrivit unei hotărîri a Comitetului olimpic, toți vor fi distinși cu o medalie olimpică specială. Medalia va fi acordată și unui număr de 9 000 de persoane care au participat la organizarea și pregătirea Jocurilor Olimpice.

N. Ţvetkova

Este aceeași persoană ca și în fotografia din stînga sus. Numai că în cea dintii, fotograful V. Vadimov a folosit un obiectiv cunoscut sub numele de „ochi de pește”.

de 1,71 metri și grosă de 58 de cm. S-a calculat că un fumător pasionat ar putea fuma dia ea mai bine de... opt luni.

● În familia iranianului Abass Ali s-au născut recent patru gemeni. Se pare că evenimentul nu l-a bucurat prea mult pe părinți: tatăl e în vîrstă de 65 de ani iar mama cu numai zece ani mai tînără.

● Recent, fărmlul Angliei era amenințat de invazia a milioane de meduze. Pentru înlăturarea pericolului, elicoptere militare au zburat deasupra Mării Mincei, aruncînd bombe pe un teritoriu lat de 80 de kilometri.

● Un cartier periferic al orașului norvegian Bergen este populat de o sumedenie de căsuțe care seamănă între ele ca două picături de apă. De aceea, cînd se întorc de la școală, elevii își găsesc cu multă greutate casa. Spre a veni în ajutorul lor, părinții au hotărît, în cadrul unei adunări, ca pe fiecare ușă să fie expusă... fotografia mamei care locuiește acolo.

● La treisprezece kilometri de Cairo, aproape de piramida Keops, se află sătulețul Abo-Ravaș, cunoscut în multe centre medicale și științifice din lume. Abo-Ravaș, își datorește celebritatea faptului că locuitorii săi se îndelîtnicesc cu vinarea, pentru export, de șerpi veninoși și scorpionii. Vizitarea acestui sat nu se recomandă oamenilor cu nervi slabi. Căci de multe ori se întîmplă să întîlnești în cale chiar și copii de cinci ani purfînd după gît citeva vipere și cobre egiptene vii.

(Din „Vokrug sveta”).